

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei:

Zárótanulmány: A kutatás konklúziói

„Önállóan-egyenlő esélyekkel”-N.E.E.D.S. Network, Education, Employment, (Anti)Discrimination, Socialisation” c. EQUAL Program „Menedékkérők társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának támogatása” elnevezésű intézkedése végrehajtási szakasza

Készítette:

KROLIFY

Vélemény- és Szervezetkutató Intézet

www.krolify.hu

Magyarország célba ér

Végrehajtásban közreműködő szervezetek:

1. Fejlesztési Partnerség: "Önállóan-egyenlő esélyekkel"-N.E.E.D.S. Network, Education, Employment, (Anti)Discrimination, Socialisation, 2. Tájékoztatásért felelős Partnerszervezet: Artemisszió Alapítvány, 1016 Budapest, Mészáros u. 10. Iroda: 1077 Budapest, Jósika u. 24. Tel/fax :00/36/1/4862339, Web: www.artemisszio.hu, Email: equal@artemisszio.hu, 3. OFA EQUAL Nemzeti Programiroda, 1037 Budapest Galagonya utca 5.; Tel.: 555 2970 Fax.: 555 2989 Email: equal@ofa.hu Web: www.ofa.hu, 4. Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Humán Erőforrás Programok Irányító Hatósága és EQUAL Közösségi Kezdeményezés Irányító Hatóság, 1133 Budapest, Pozsonyi út 56. Tel: 354-3860; Fax: 354-3911; www.equalhungary.hu

*The EQUAL Programme is funded by the European Social Fund and the Hungarian Government.
Az EQUAL Programot az Európai Szociális Alap és a Magyar Kormány finanszírozza.*

Budapest, 2007. augusztus

Tartalom

Executive summary: conclusions	3
Kínálati oldallal kapcsolatos főbb eredmények.....	10
A keresleti oldallal kapcsolatos főbb eredmények	13
A sajtókép kutatás főbb eredményei	17
A jogi kutatás főbb eredményei	23
A munkaerő-migráció válogatott szakirodalma	31
Fontosabb alapmegoszlások	36
Alkalmazott kérdőívek	57

Executive summary: conclusions

AIMS, METHODOLOGY AND MAJOR RESULTS OF THE MEDIA RESEARCH:

- The goal of the present study is to investigate how refugee affairs appeared in 2005 in two Hungarian newspapers: Népszabadság and Magyar Nemzet.
- Data were analyzed in two ways. We applied quantitative content analysis and supplementary qualitative analysis. The aims of the qualitative analysis were among others: i. analysis of the way different concepts are improperly used in connection with asylum seekers, ii. adjectives that were mentioned in relation to asylum seekers, iii. description of how the articles wrote about the major topics and the attitudes towards asylum seekers that were presented.
- In the two newspapers about 64,000 articles appeared in 2005. Out of these, there were 89 articles which discussed the topic of refugee affairs in more than one sentence. These 89 articles formed the basis of the analysis. In the course of the quantitative analysis, on the one hand we analysed the articles on refugee affairs together, and on the other hand, we looked at those articles which were about asylum seekers. With the quantitative analysis we investigated only the articles about asylum seekers.
- During the investigated year only 89 articles touched upon refugee affairs in the two newspapers. If we compare this to the results of researches that were done in other countries, we can see that it is characteristic not only of the Hungarian press, but of the foreign press as well, that only a very small portion of the published newspaper articles discuss the topic.
- To a considerable extent the authors of the articles did not use the concepts precisely. The term refugee was often used not in the legal sense, or on countless occasions they used other expressions from refugee affairs and/or migration affairs when they meant to write about asylum seekers (in some cases, for this reason it was not possible to determine in precisely which refugee affairs category the publication belonged). Even in those cases where it could be determined beyond doubt that the article was (also) about asylum seekers, only one quarter used the term asylum seeker. Close to half of the articles touching on the subject of asylum seekers did not use either the term

“asylum seeker” or “request the right of asylum”. In short, in a considerable proportion of cases the authors wrote about asylum seekers without using the precise legal expressions

- We found that a large portion of the publications in connection with refugee affairs were about asylum seekers. There were much fewer writings on refugees.
- The articles mainly report on the foreign situation. In the majority of the writings EU countries other than Hungary are mentioned. Hungary, EU countries and other developed countries are mentioned mainly as countries of destination, developing countries as countries of origin.
- Similarly to certain foreign researches, our study found that the most common topic in the articles was law and politics. Crime/illegal activities were the second most frequent topic, and demographics was the third.
- It is also consonant with foreign researches that the proportion of individual life stories shown is very low, and refugees and asylum seekers rarely get a chance to speak.
- The time dimension could be unambiguously coded in nine tenths of the articles. Almost all of these contain the dimension of the present. Two tenths of the newspaper articles referred to the past, and one tenth to the future (there could be more time dimensions within an article). References to the past mainly contain data on the number of people seeking asylum in the EU countries. A few articles mention the Hungarian revolution of 1956, and one article mentions that before the 1990s most people leaving Hungary fled from the country. References to the future are mainly about the changing immigration policy of the EU, or the laws of EU countries.
- In close to three quarters of the articles on refugee affairs the attitude of the government policies towards refugees was clear. The attitude can be regarded as hostile in almost half of the articles, while one fifth of the government policies presented could be classified as tolerant. One fifth of the articles reflected the attitude of civil society (civil organizations, general public opinion, local residents) towards refugee affairs. More than half of these articles reported a negative attitude and close to half a tolerant attitude. In the case of

a tolerant attitude, for the most part the articles write about civil organizations, while a hostile attitude was related to societies as a whole or to local residents.

- We examined the proposals contained in the articles for the handling of problems related to refugee affairs. Close to thirty percent mentioned the adoption of stricter legislation in refugee affairs and one tenth contained proposals concerning the expulsion of refugees and asylum seekers. Only four articles mentioned that increasing the number of programs assisting integration could be a solution to the problems of refugee affairs and two articles pointed to a greater role by the state as a solution.
- Most of the refugees and asylum seekers who figured in the articles were from Africa and Asia. Those mentioned by nationality in publications on refugee affairs were most frequently Afghans, while Turks and Koreans were mentioned in connection with asylum seekers.
- Often the articles give no indication of the personal characteristics of the refugees or asylum seekers. The authors most often mention the status given to asylum seekers (in one third of the articles). If they report on the status given to persons in refugee affairs, in the majority of cases they speak of refusal and expulsion. Only one third as many note that the applicant was given refugee status. The articles also devote considerable attention to whether the asylum seekers arrived in the given country legally or illegally. In articles discussing the manner of entry, reports on illegal entry dominate. The gender and age of refugees and asylum seekers generally figures in roughly one fifth of the articles. There are more newspaper articles mentioning men than women. And adult refugees and asylum seekers appear in roughly twice as many articles as children or minors. Among the personal characteristics, the reason for the flight is mentioned in fewer than one fifth of the articles dealing with refugee affairs, while in the case of asylum seekers mention is made of the reason in close to one quarter of the articles.
- Only a small minority of the articles deal with the question of the labour market in connection with asylum seekers and refugees. Three of these articles write about the subject of the legality of the employment, and illegal employment appears in all three. Around seven percent of the publications on refugees mention the sectors in which employment is found. The articles most

frequently report on employment in agriculture, industry and “other” sectors. Only one of the articles on asylum seekers touches on the question of sector of employment.

- Most of the articles on refugee affairs do not give specific data at all. When they do, it is only in exceptional cases that they mention the sources.
- Some specialized institution or other appears in more than one third of articles on refugee affairs and in almost half of those on asylum seekers. In both categories the UN High Commission for Refugees and other international specialized organizations figure most frequently.
- One fifth of the publications quote an expert. Officials of international organizations are cited most frequently on refugee affairs, and in the case of asylum seekers officials of the governmental body in Hungary are cited.
- The articles are characterized by imprecise use of terminology. Often the author used other expressions from refugee affairs and/or migration affairs when asylum seekers was intended. Many of the articles referred to asylum seekers as refugees. In common usage the term refugee is used in a much wider sense than the legal definition. Some journalists also used the word in the everyday sense rather than in the legal sense.
- We examined the extent to which adjectives and expressions are associated with refugees. Adjectives are less often applied in the case of asylum seekers. The expression that occurred most frequently was “illegal”. The authors focused on the fact that the refugees or asylum seekers crossed the border in a way that violated the law. It was rarely mentioned that asylum seekers could not enter the host country legally if they did not have travel documents. An analysis of the expressions shows that a number of publications used terms with negative associations, such as “wave of refugees” or “flood of refugees”.
- The publications often speak about refugee affairs as an official, legal, political issue. In these articles the authors often wrote about various laws and regulations on refugee affairs or their amendment. In connection with politics the articles mention the activities of the various political parties and the transformation or modification of immigration policy, generally in the sense of restrictions. A number of articles dealt with intergovernmental negotiations on refugee affairs.

- Illegal actions and crime were also often the subject of the articles. This theme occurred most often in connection with the cities of Melilla and Ceuta. African asylum seekers arriving via Morocco waged a bitter struggle to gain access to the cities under Spanish jurisdiction and apply for the right of asylum there. A few authors also mentioned the subject of people smugglers in connection with the asylum seekers. Apart from the African “refugee attacks” and the illegal border crossings, the press rarely wrote about crime committed by asylum seekers. One case was an article reporting about Georgians who knifed a companion in a reception station in Hungary and another was the report that the director Theo Van Gogh was killed by an asylum seeker in Holland.
- Few articles touched on the question of the labour market. Most of the articles (also) dealing with the labour market situation wrote about the difficulty of obtaining work permits in European countries or new restrictions imposed. Only one article mentioned a program promoting the labour market integration of asylum seekers and refugees.
- On the whole it can be said that our results show similarities to those of other press image analyses. Above all this is seen in the fact that the authors treat refugee affairs as an “official”, political theme. Among all the themes raised, it is the theme of law and politics that appears most frequently in the articles on refugee affairs, followed by crime and demographics. The high proportion of regulations and political positions conveys the image that refugee affairs are a state and intergovernmental theme, more an “official”, legal, political question than a humanitarian issue. If humanitarian considerations were emphasized the articles could have written, for example, about the reasons why the persons involved in refugee affairs left their homes. However, this form of presentation rarely appeared in the papers. The profile of the newspapers examined only partly explains the high representation of the political and legal theme.
- The theme of refugee affairs was frequently presented in the articles in connection with a negative theme, such as crime and illegal actions. Foreign investigations examining the media image of minorities, refugees and asylum seekers also found that these groups are often presented in a negative light. It

follows from the entertainment function of the media that negative news dominate in other themes too because these have greater news value than positive themes. It is not surprising then that such a high proportion of the articles on refugee affairs are negative in tone and focus on problems. At the same time the significance of the negative image differs, depending on the theme. The question of refugee affairs is a question where the image presented by the media is highly relevant: the media can serve as a more important source of information on the subject than personal contacts, especially if the number of persons in refugee affairs is small in the given society. The negative representation of refugees in the media is a serious problem because people treat negative news concerning members of minorities differently from similar items about non-minorities. People are much more likely to find an excuse for negative behaviour in the latter case than they are for members of minorities and they also tend to generalize such cases for the whole minority.

- The most directly affected, persons in refugee affairs are only rarely given an opportunity in the articles to present their life history and the reasons and circumstances of their flight. Such personal, human stories (the active portrayal of refugees and asylum seekers) could potentially contribute to giving readers a more tolerant attitude towards refugees and asylum seekers.
- The incorrect or imprecise use of various words and terms related to refugee affairs is strikingly present in the printed press in Hungary. If more experts and specialized institutions were to be quoted in the articles it could possibly contribute to the precise use of terminology.

After studying the socio-demographic characteristics of the asylum-seekers we have found that three-quarter of them are male, almost all of them are capable of working, the majority is between 18 and 24 years of age, single and childless. More or less, one third of them are citizens of an African, the other one third are the citizens of a country neighboring Hungary. Most of them have been in Hungary for one year or even less time. Nearly two fifth of the asylum seekers have a relative living either in Europe, most of them in Germany, Hungary and Romania. 15% of the interviewed had already known some people in Hungary before arriving here and two third of them have made friends or acquired acquaintances in our country, but less than one

tenth of them are members of any religious, ethnic or other sort of group or organization. The asylum seekers are educated equally to the members of the receiver society. They speak more languages, mainly English, but ready to learn Hungarian as well. However, most of them have not had a job requiring fixed working hours and places. The main reason for migration is finding work, but not in Hungary: their destination is not our country, but one of the more developed ones in the European Union. In most cases their arrival in Hungary is incidental, or in the background there are some political reasons. The presence of indirect economical migration is proved by the fact that one third of the asylum seekers are willing to take any job and three quarter of them are ready to take part in professional training in order to be employed. The asylum seekers prefer manual jobs to intellectual ones, although in considering the jobs the main stress is put on the income available. We have found that the sort of the job is less important for the males. Manual jobs, simple and routine jobs with less responsibility and prestige, jobs requiring little professional skill are less attractive among asylum seekers with higher education. They seek intellectual jobs demanding creativity and accuracy, prestigious jobs with great responsibility. Whereas the intellectual jobs demanding creativity and accuracy, prestigious jobs with great responsibility are favoured by the citizens of countries of Africa, the manual jobs, simple and routine jobs with less responsibility and prestige are highly rated by citizens of Hungary's neighboring countries. According to the asylum seekers they consider accuracy and skilfulness as their most characteristic features, however, they mostly lack the competence in leadership and the knowledge of organizational relations at workplace. The women excel in traditionally female skills such as communication skills, customer-centered attitude and the ability of handling human relations, but regarding all the other skills the men evaluated themselves higher. Those having higher degrees of education possess a higher level of skills. Among the asylum seekers the level of professional skills, competence in leadership and innovative skills cause significant differences. The same applies to their earlier work experience. Those asylum seekers who had worked before coming to Hungary gave higher scores to all of the different skills. The differences are significant in the case of skilfulness and adaptability. To sum up, the males, people with higher education and people with some work experience have more advanced skills than the females, people with lower or no education and people without any work experience.

Legal regulation and policy level analysis

The research aimed at analysing in detail the legal and policy-level regulations influencing the chances of asylum seekers on the national labour market. The research first provides a presentation of the relevant law and policy in the international, European and finally in the Hungarian context. Then the document analyses the alternative policy recommendations of policy research institutes and NGOs. The third part of the document discusses the experiences and proposals of the already completed first round and the still ongoing second round EQUAL projects. Finally the study presents the theme of the integration of asylum seekers from a special aspect by analysing the need of European labour markets for immigration and whether the related legal and policy strategies adequately match that need.

The principal objective of the international research is to analyse the policies of the countries of the European Union related to the integration of asylum seekers on legal, on policy and on practical level. The broader context is provided by analysis of the prevailing policy considerations on EU level, and in four Member States in particular: the Netherlands, Sweden, Austria and Hungary, countries represented in the EQUAL Transnational Co-operation Agreement - 'AVE'. A special emphasis is given to the analysis of policies concerning vocational training and the strongly related labour market integration. Furthermore, the study discusses the vocational training and the labour market integration programmes provided to asylum seekers by the Development Partnerships of AVE in these countries.

Kínálati oldallal kapcsolatos főbb eredmények

A menekékkérők szocio-demográfiai összetételét illetően azt találtuk, hogy háromnegyedük férfi, szinte kizárólag munkaképes korúak, többségük 18 és 24 év közötti, egyedülálló és gyermektelen. Nagyjából egy-egy harmaduk valamelyik afrikai, illetve Magyarországgal szomszédos ország állampolgára, döntő többségük

egy éve vagy annál kevesebb ideje van Magyarországon. A menedékkérők közel kétötödének van legalább egy Európában, leggyakrabban Németországban, Magyarországon és Romániában élő rokona. A megkérdezettek mintegy 15%-ának voltak Magyarországra érkezése előtt itteni ismerősei és kétharmaduk szerzett új barátokat vagy ismerősöket Magyarországon, de kevesebb mint egytizedük tagja valamilyen (vallási, etnikai vagy egyéb) csoportnak, szervezetnek hazánkban. A menedékkérők iskolai végzettsége nem marad el a fogadó társadalomban tapasztalhatótól, nyelvismeretük széleskörű és alapos, leggyakrabban angolul tudnak, többségük szívesen tanulna magyarul. Ugyanakkor nagy részüknek még nem volt olyan állása, amely kötött időrendben és megszabott munkahelyen végzett munkavégzést igényel. A migráció legfőbb motivációja a munkavállalás, de nem a magyarországi munkavállalás: a migránsok célországja nem hazánk, hanem valamilyik fejlettebb uniós ország, Magyarországra érkezésük hátterében leggyakrabban a véletlen, vagy valamilyen politikai ok áll. A gazdasági (közvetett munkavállalási célú) migráció jelenlétét támasztja alá az a tény is, hogy hazánkban a menedékkérők egyharmada bármilyen munkát elvállalna, háromnegyedük pedig szakmai továbbképzésen is részt venne, csak hogy munkát kapjon. A menedékkérők szívesebben végeznének fizikai, mint szellemi munkát, de a legfontosabb szempont a munkák megítélésében az általuk elérhető jövedelem. Megállapítható, hogy a férfiak kevésbé tartják fontosnak a munka jellegét, kevésbé válogatnak a munkák között, mint a nők. A felsőfokú végzettségű menedékkérők az alacsonyabb iskolai végzettségűekhez képest kevésbé tartják vonzónak a fizikai munkát, a rutinszerűen végezhető munkát, az alacsonyabb felelősséggel és megbecsültséggel járó munkát, az egyszerű, rutinszerűen végezhető munkát és a kevés szakismeretet igénylő munkát; inkább a szellemi munkát, a kreativitást igénylő munkát, a precizitást és pontosságot igénylő munkát, a nagy felelősséggel járó munkát és a magas társadalmi presztízsű munkát kedvelik. A szellemi munkát, a nagy felelősséggel járó munkát és a magas társadalmi presztízsű munkát leginkább az afrikai országok állampolgárai kedvelik, az alacsony felelősséggel és megbecsültséggel járó munkát és az egyszerű, ismétlődő feladatokból álló munkát a Magyarországgal szomszédos országok állampolgárai értékelik nagyra. A készségeket és képességeket illetően a menedékkérők a precizitást és a begyakorlottságot tartják magukra leginkább jellemzőnek, míg a vezetői készségnek és a munkahelyi viszonyok ismeretének vannak leginkább híján. A nők hagyományosan női készségekben – mint például a

kommunikációs készség, az ügyfélcentrikus szemlélet és az emberi kapcsolatok kezelésének képessége – erősebbek, de az összes többi készséget tekintve a férfiak jobb osztályzatokat adtak. A magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők magasabb szinten vannak birtokában a készségeknek, amik közül a szakmai tudás, a vezetői hozzáértés és az innovációs képesség okoz szignifikáns különbségeket a menedékkérők között iskolai végzettség szerint. Ugyanez érvényes a korábbi munkatapasztalatra: azok a menedékkérők, akik Magyarországra érkezésük előtt már dolgoztak, azok kivétel nélkül magasabb osztályzatokat adtak a különböző képességekre, a begyakorlottság és az alkalmazkodási képességben pedig szignifikánsak az eltérések. Összességében azt mondhatjuk, hogy a férfiak, a 18-35 év közöttiek és az 54 év felettek, a magasabb iskolai végzettségűek és a munkavállalási tapasztalattal rendelkező menedékkérők fejlettebb készségekkel rendelkeznek.

A keresleti oldallal kapcsolatos főbb eredmények

A Krolify Vélemény- és Szervezetkutató Intézet 2006 augusztusa és októbere között, összesen 300 vállalkozást kérdezett meg kérdőíves felmérés alkalmazásával, személyes interjúk révén. Kutatásunk alap kérdésfeltevése arra irányult, hogy a menedékkérők virtuális munkaerőpiacán milyen szerepet tölthetnének be a Magyarországon működő profit orientált vállalkozások abban az esetben, ha a törvényi szabályozás változása esetén erre jogi lehetőségük nyílna, így egyszerűbb eljárás révén foglalkoztathatnák a szóban forgó célcsoportot. Az interjúk szervezetenként átlagosan három megkeresést foglaltak magukban, az adatfelvétel lebonyolítása vállalatonként hozzávetőlegesen 30 percet vett igénybe. Az interjú alanyok a vizsgált vállaltok első számú vezetői vagy azok távollétében olyan személyek voltak, akik releváns válaszokat tudtak adni a vállalat gazdálkodásával, azon belül különösen humán erőforrás praxisával kapcsolatos kérdésekre. A vizsgált vállalkozások székhelye és/vagy telephelye a menedékkérőket befogadó állomások (Békéscsaba, Bicske, Debrecen) közvetlen környezete (max. 10 km), valamint e városok közvetlen agglomerációjában rendelkeznek telephellyel. Emellett bekerültek olyan munkáltatók is a mintába, amelyek kiemelt beruházásaik miatt nagyszámú újonnan betelepült illetve ingázó munkaerőt foglalkoztatnak, Bicske és Székesfehérvár közelségük miatt is elemzésünkben egy munkaerő-piaci kistérséget alkot. A mintába került cégek relatív többsége a szolgáltatások (44,7%) területén tevékenykedik. Ennél valamivel kevesebb cég működik a kereskedelmi (27,8%) és a feldolgozóipar (27,3%) szektorban. Ágazati besorolásuk szerint a legnépesebb csoport az egyéb (pl. autójavító, takarító, karbantartó) szolgáltató tevékenységet ellátó vállalkozások (41,4%) mellett az ipari termeléssel foglalkozó (13,7%) és az építőipari (11,2%) szférában tevékenykedő cégek adták ki. Ezután a következő volt a megkérdezett cégek megoszlása: 6,8%-uk dolgozik az élelmiszeriparban, 5,4%-uk a konfekcióiparban (cipő, ruha és szövőiparban), 5,0%-uk logisztikai-szállítmányozási területen, 4,7%-uk fa- és bútorigarban, 3,6%-uk a mezőgazdaságban, 3,2%-uk a szálloda- és vendéglátóiparban, 2,5%-uk az egészségügyben és a gyógyszer, vegyiáru termelésben vagy ellátásban és mindössze 1,4%-uk tevékenykedik valamilyen oktatási vagy kulturális területen. A mintába bekerült cégek $\frac{3}{4}$ -e mikro és

kis vállalkozás (49 fő alatti), negyedük közép- vagy nagyvállalkozás (49 fölötti az alkalmazottak létszáma).

A megkérdezett vállalkozások túlnyomó többsége (85%) korlátolt felelősségű társaság (kft) formájában működő vállalkozás, 6,3% részvénytársaság, 4,7 % betéti társaság és a legkisebb részben, 2,7%-ban egyéb formában működő társaság, jellemzően szövetkezet vagy egyesület volt.

A válaszadó vezetők többsége, 61%-a nő, 39%-a férfi. Jellemzően a megkérdezettek közül a szervezeti hierarchiában lefelé haladva kerülnek többségbe a nők, a középvezetői és méginkább a beosztotti szinteken, ez utóbbiban a válaszadóknak már háromnegyede nő, míg a legfelső, tulajdonosi-ügyvezetői kategóriában az arányuk mindössze 35,2%. A válaszadók legnagyobb csoportja, 38%-a felső és középvezető, 35%-a tulajdonos vagy a társaság első számú vezetője és 27%-a beosztott szakember vagy alsószintű vezető volt.

Az egy cégre jutó átlagos foglalkoztatott létszám 67 fő. A mintában szereplő vállalkozások közül a legnagyobb 1330 főt, a legkisebb pedig 4 munkavállalót alkalmazott a lekérdezés időpontjában. A cégek átlagosan a munkavállalóik 94%-os arányában határozatlan munkaidőben foglalkoztatják a munkavállalóikat, 6%-ban pedig határozott munkaidejű szerződéseket kötnek. A megkérdezett vállalkozások 79%-ánál kizárólag határozatlan idejű szerződések formájában alkalmazzák a munkaerőt.

A vállalatok munkaerő-többlet igénye, illetve annak rendszeressége a menedékkérők alkalmazását meghatározó, potenciális szervezeti HR jellemzőnek tekintettük a kutatás során, így arról is információkat gyűjtöttünk az adatfelvétel alkalmával. A fizikai munkaerőt nagyobb arányban alkalmazóknál valamivel jellemzőbb a munkaerő-többlet igény. Ágazatonként jelentős eltérések tapasztalhatók a különféle atipikus foglalkoztatási formák révén, főként alkalmi munkaerő foglalkoztatásának hajlandóságában, amelyet a cégek a többlet-munkaerő igény esetén alkalmaznak. Az idénymunkára lehetőséget biztosító mezőgazdaságban tevékenykedő vállalkozások 2/3-a oldja meg egyéb módon, javarészt alkalmi munkások felvételével a problémát. Hasonlón működik ez a vendéglátásban, az építőiparban és az élelmiszeriparban, bár ezen szektorokban már jóval kisebb arányban, de átlagon felüli mértékben alkalmaznak alkalmi munkavállalókat.

A megkérdezett munkáltatók mindössze 8%-a foglalkoztat állandóan vagy alkalomszerűen jelenleg is külföldi munkavállalót, 84,7%-uk, tehát döntő többségük

esetében erre működésük során erre még egyszer sem akadt példa. Tehát feltételezzük, hogy a fennmaradó döntő többség (92%) teljes mértékben tapasztalatlan a külföldiek munkavállalását illetően, illetve korábbi cégeinél szerzett esetleges ismereteiből illetve környezetéből, személyes beállítódásai vezérlik későbbi válaszaikban.

A megkérdezett vállalati vezetők többsége, 93%-a szerint, a menedékkérők fő motivációja, hogy tovább állhassanak Nyugat-Európa felé, tehát nézetük szerint országunk tranzit jellegű. Ezen uralkodó vélemény, illetve a menedékkérők effajta képe elősegíti a xenofóbia előtérbe kerülését, mivel nincs vagy csekély pozitív példa tapasztalható helyi integrációjukra. A továbbállási szándék egyfajta ellentételezéseként jelen van az a vélekedés is, hogy a menedékkérők azért érkeznek ide, hogy letelepedjenek és munkát vállaljanak (78%). Megkérdezettek többsége (közel háromnegyede) egyetért azzal, hogy hazánkba a kiinduló országunknál jobb hazai szociális juttatások miatti is érkeznek hozzánk menedéket kérő külföldi állampolgárok. Ez szintén az ideiglenes jellegű, pillanatnyi anyagi haszon szerzése céljából történő, xenofóbiát erősítő jellemző. 71%-valószínűsíti a politikai-gazdasági vagy vallási üldöztetése, diszkriminációja miatt érkezés lehetőségét az migráció fő motivációs bázisaként. Ám ez utóbbi szempont, mint a migráció motivációjaként fölkinált magyarázat (toleráns, megértő kiinduló álláspont) csak az utolsó helyre került.

A legfontosabb menedékkérők foglalkoztatását gátló tényező a megkérdezett munkáltatók 87%-a szerint a túl szűk hazai munkaerőpiac. Hasonló arányban (85%) gondolják úgy a megkérdezett vállalati szakemberek, hogy a menedékkérők ha nem beszélnek magyarul, nincs esélyük az elhelyezkedésre illetve munkaerő-piaci integrálódásukra. E két fő tényezőtől kívül, még a rendezetlen jogi háttérrel egyetértők alkotnak többséget (71%), de ennek súlyában már sokkal megosztottabbak mint az előző két gátló tényező esetében.

A válaszadók többsége úgy értékelte, hogy a külföldiek munkavállalása (negatív) hatással van a munkanélküliség alakulására. Szintén a megkérdezettek többsége nem könnyítené meg cégében a külföldiek munkavállalását. A munkaadóknak legegységesebb az álláspontjuk abban, hogy a menedéket kérő beszéljen jól magyarul (93%). Ez az eredmény az etnocentrizmus egy erőteljes megnyilvánulásának is tekinthető. Emellett a megkérdezettek 90%-a szerint egy

menedéket kérő munkavállaló is képes olyan szintű munkavégzésre, mint egy hazai munkavállaló.

A válaszadók több mint háromnegyede vélekedett úgy, hogy a menedéket kérő munkavállalók lenyomnák a helyi béreket. Továbbá a megkérdezett munkáltatók közel 70%-a véli úgy, hogy a menedéket kérő munkavállalók elvonnák a magyar munkaerő elől a munkahelyeket. Mindezek ellenére a megkérdezettek többsége, 60%-a látja úgy, hogy a munkavállalásban a menedékkérőt ugyanolyan jogok kell, hogy megillessék mint a honfitársaink foglalkoztatása esetében. A válaszadók többsége - ha rajta múlna - nem könnyítené meg a külföldiek nagyobb arányú munkavállalását, illetve úgy véli, hogy a külföldiek munkavállalása hatással van a hazai munkanélküliség alakulására.

A kutatás során többváltozós elemzéseket is végeztünk melyek célja az volt, hogy feltárja a vállalatok menedékkérő munkavállalókkal szembeni attitűdjének összefüggéseit más szervezeti háttérváltozókkal. Az adatokat keresztábrás elemzéssel, valamint faktor- és klaszteranalízissel vizsgáltuk. - Az attitűdkérdések alapján két klasztert hoztunk létre. Ezek a menedékkérők munkavállalását gátló és segítő tényezők főkomponensei alapján különültek el leginkább. Tehát a válaszadók menedékkérőkkel szembeni attitűdjét legjobban az befolyásolja, hogy mekkora problémának tekintik a hiányos magyar nyelvtudást és a hazai munkaerőpiac szűk voltát, valamint mennyire gondolják előnyösnek a menedékkérő munkavállalók olcsóságát.

A sajtókép kutatás főbb eredményei

Egy év alatt kevés – 89 cikk – érintette a menekültügy kérdéskörét a két napilapban. Ha összevetjük ezt más külföldi kutatások eredményeivel, látható, hogy nemcsak hazánkban, hanem más országokban is jellemző, hogy csupán a cikkek egy rendkívül csekély hányada érinti a témakört.

Az írások szerzői jelentős részben pontatlanul használták a fogalmakat. A menekült kifejezést sokszor nem a jogi értelmében alkalmazták, illetve számtalanszor más menekültügyi és/vagy idegenrendészeti kifejezéseket használtak, amikor a menedékkérőkről szándékoztak írni (egyes esetekben emiatt nem is lehetett biztosan megállapítani, hogy pontosan melyik menekültügyi kategóriára vonatkozik a publikáció). Azok közül az írások közül, ahol egyértelműen megállapítható volt, hogy menedékkérőkről (is) szól az írás, csupán egynegyedükben használták a menedékkérő kifejezést. A menedékkérőket érintő cikkek közel felében nem használták sem azt a kifejezést, hogy „menedékkérő”, sem azt, hogy „menedékjogot kér”, sem pedig azt, hogy „menekültstátuszt kér”. Tehát a szerzők az esetek egy jelentős részében úgy írtak a menedékkérőkről, hogy közben nem használták a pontos jogi kifejezéseket.

Az újságcikkek tartalmát megvizsgálva azt találjuk, hogy a menekültügyi publikációk legnagyobb hányada a menedékkérőkről szól. Ellenben a menekült státuszt kapottakról, menedékesekről, vagy befogadottakról szóló írások aránya kicsi.

A publikációkban Magyarországon kívüli EU tagország jelenik meg a legtöbbször, vagyis a cikkek jórészt a külföldi menekültügyi helyzetről tudósítanak. Magyarország, az EU tagországok és más fejlett országok túlnyomórészt, mint célország jelennek meg, míg a fejlődő országok származási országgént.

Hasonlóan egyes külföldi kutatások eredményeihez, jelen vizsgálat is azt találta, hogy az összes témát figyelembe véve leggyakrabban a jog, politika témaköre fordul elő a cikkekben. A politika és a jog kérdésköre után a bűnözés/illegális cselekedetek és a demográfia tárgyköre merült fel leggyakrabban az újságcikkekben.

Szintén külföldi vizsgálatok eredményeivel összhangban van az a kutatási eredményünk, hogy az egyéni élettörténeteket is bemutató írások aránya csekély, valamint, hogy az írások között elvétve találni olyat, ahol menekültügyi személyt megszólaltatnának.

A cikkek nagyjából kilenc tizedében megállapítható, hogy milyen idődimenzióra vonatkozott az írásmű. Néhány kivételtől eltekintve mindegyik írásban jelentkezett a jelen dimenziója. Ezen kívül a cikkek két tizedében szerepelt a múlt, illetve egy tizedükben a jövő dimenziója (egy írásban több időszak is említésre kerülhetett). A múltra történő utalások nagy része közelmúltbeli adatokat tartalmazott az egyes Európai Unió tagállamokban menedékjogot kérők és elnyerők számáról. Néhány publikáció az 1956-os forradalmat is megemlíti, illetve egy írásban felmerül, hogy Magyarországról a '90-es évekig inkább elmenekültek az emberek. A jövőre vonatkozó cikkek legtöbbször az Európai Unió bevándorlás-politikájának átalakításáról vagy az egyes tagországok menekültügyi és idegenrendészeti törvényeinek szigorításáról, illetve erre vonatkozó tervekről szólnak.

A menekültügyi cikkek közel háromnegyedében a leírtak alapján megállapítható volt a kormányzati politikák menekültüggyel szembeni attitűdje. A viszonyulás a publikációk majdnem felében ellenségesként jelentkezett, a cikkekben bemutatott kormányzati politikák ötödét lehetett a toleráns kategóriába sorolni. Az írások ötödében jelentkezett a civil társadalom (civil szervezetek, általános közvélemény, helyi lakosok) menekültüggyel szembeni attitűdje. Ezen publikációk több, mint felében elítélő attitűdről adtak számot, közel felükben pedig befogadó attitűdről. Befogadó attitűd esetében többnyire társadalmi szervezetekről írtak a cikkek, míg ellenséges viszonyulás a társadalmak egészéhez, illetve helyi lakosokhoz kapcsolódott.

Vizsgáltuk, hogy a cikkekben milyen javaslatok jelentkeznek a menekültüghöz kapcsolódó problémák kezelésével kapcsolatban. Szigorúbb menekültügyi törvények alkotásáról említés a cikkek közel harminc százalékában fordul elő, a menekültek, menedékkérők kitoloncolására vonatkozó javaslat az írások egy tizedében volt található. Mindössze négy írásban említik meg, hogy a menekültügyi problémákra megoldást jelenthet az integrációs, beilleszkedést segítő programok számának növelése, két cikkben pedig a nagyobb állami szerepvállalás jelentkezik megoldásként.

A legtöbb menekült, menedékkérő, aki megjelenik a cikkekben, Afrikából és Ázsiából származik. Állampolgárság szerint legtöbbször a menekültügyi publikációkban afgánokat, a menedékkérőkkel kapcsolatosan törököket és koreaiakat említenek meg a cikkek.

A menekültek, menedékkérők személyes jellemzői sokszor nem derülnek ki a publikációkból. A leggyakrabban azt írják le a szerzők, hogy milyen státuszt kaptak a menedékkérők (a cikkek harmadában). Amennyiben beszámolnak arról, hogy milyen státuszt kaptak a menekültügyi személyek, ezek többségében elutasításról, kitoloncolásról írnak. Harmadennyi cikkben szerepel, hogy menekült státuszt kapott a kérelmező. Azzal is sokat foglalkoznak a publikációk, hogy legális vagy illegális módon érkeztek az adott országba a menedékkérők. A bejutás módját tárgyaló írásokban az illegális belépésről számot adás dominál. A menekültek, menedékkérők neme és kora általában a cikkek körülbelül ötödében szerepel. Több olyan újságcikk van, amelyikben férfiak szerepelnek, mint amelyikben nők. És körülbelül kétszerannyi írásban szerepelnek felnőtt-, mint gyermek-, illetve fiatalok menekültek, menedékkérők. A személyes jellemzők közül a menekülés oka a menekültügyi publikációkban csak kevesebb, mint a cikkek ötödében derül ki, a menedékkérők esetén közel a cikkek negyedében található rá utalás.

A menedékkérők, menekültek kapcsán pusztán a cikkek egy kisebb hányada foglalkozik a munkaerő-piac kérdéskörével. Ezek közül az írások közül háromban írnak a munkavállalás legalitásának tárgyköréről, és mind a háromban az illegális munkavállalás jelenik meg. Az, hogy milyen ágazatban vállalnak munkát, a menekültügyi személyekkel kapcsolatos publikációk körülbelül hét százalékában derül ki. Leginkább a mezőgazdaságban, iparban illetve az „egyéb” ágazatokban történő elhelyezkedésről számolnak be a cikkek. A menedékkérőkkel foglalkozó cikkek közül csak egy érinti az ágazat kérdését.

A menekültügyi publikációk nagy részében egyáltalán nem közölnek adatokat. Amikor viszont közölnek, csak kivételes esetben nevezik meg, honnan jutottak azokhoz a számokhoz.

A menekültügyi cikkek több mint harmadában, a menedékkérőkkel kapcsolatos írások majdnem felében megjelenik valamilyen szakmai intézmény. Mindkét kategóriában az ENSZ Menekültügyi Főbiztosság és más nemzetközi szakmai szervezetek szerepelnek a legtöbbet.

A publikációk ötöde szólaltat meg valamilyen szakembert. Menekültüggyel kapcsolatosan legtöbbször nemzetközi szervezet munkatársát idézik, menedékkérőkkel kapcsolatban viszont a magyarországi kormányzati szervezet valamilyen munkatársát.

A cikkeket a pontatlan szóhasználat jellemezte. Sokszor más menekültügyi és/vagy idegenrendészeti kifejezéseket használt a cikk szerzője, amikor a menedékkérőkre gondolt. Sok írásban előfordult, hogy menekülteknek hívták a menedékkérőket. A köznyelv tágabb értelemben használja a menekült kifejezést, mint ami a fogalom jogi meghatározása. Az újságírók egy része is a szó köznapi, nem jogi értelmét vette alapul írásában.

Vizsgáltuk, hogy mennyiben kapcsolódnak jelzők, kifejezések a menekültügyi személyekhez. Ritkán található jelző a menedékkérőkre vonatkoztatva. Az előforduló jelzők közül leggyakoribb az „illegális” volt. A szerzők tehát azt emelték ki a menekültekkel, menedékkérőkkel kapcsolatban, hogy törvénytörő módon lépték át a határt. Ritkán kerül szóba, hogy a menedékkérők nem is tudnának legálisan bejutni a fogadó országba, ha nem rendelkeznek úti okmányokkal. A kifejezéseket vizsgálva azt találjuk, hogy több publikációban is használják a negatív asszociációkat keltő menekülthullám, menekültáradat fogalmakat.

A publikációk gyakran hivatalos, jogi, politikai kérdésként szólnak a menekültügyről. Ezekben sokszor különböző menekültügyi törvényekről, szabályokról, illetve ezek módosításairól írtak a szerzők. Politika kapcsán a cikkek a különböző politikai pártok tevékenységeiről tesznek említést, illetve a bevándorlás-politika átalakításáról, módosításáról – általában szigorításáról. Több cikk foglalkozott az államközi menekültüggyel kapcsolatos tárgyalásokkal.

Illegális cselekedetek, bűnözés is gyakran képezték tárgyát az írásoknak. Legtöbbször Melilla és Ceuta városokhoz kapcsolódóan jelent meg ez a témakör. A Marokkón át érkező afrikai menedékkérők elkeseredett küzdelmet folytattak azért, hogy bejuthassanak a spanyol fennhatóság alá tartozó városokba, és ott menedékjogért folyamodhassanak. A menedékkérőkkel kapcsolatosan az embercsempészet témáját is megemlítette néhány szerző. Az afrikai „menekülttámadásokat” és az illegális határátlépést leszámítva ritkán írt menedékkérők bűnelkövetéséről a sajtó. Ide tartozott, amikor egy cikk arról

számolt be, hogy magyarországi befogadó állomáson grúzok megkéselték egy társukat, illetve, hogy Hollandiában egy menedékkérő megölte Theo Van Gogh rendezőt.

Kevés cikk érintette a munkaerő-piac kérdéskörét. A legtöbb munkaerő-piaci helyzettel (is) foglalkozó cikkben európai országbeli munkavállalási engedély megszerzésének nehézségeiről vagy szigorításáról van szó. Egyetlen írásban említettek meg egy, a menedékkérők és menekültek munkaerő-piaci integrációját elősegítő programot.

Összességében elmondható, hogy eredményeink hasonlóságot mutatnak más külföldi sajtókép-elemzésekkel. Mindenekelőtt abban, hogy „hivatalos”, politikai témaként kezelik a szerzők a menekültügyet. Az összes témát figyelembe véve a leggyakrabban a jog, politika témaköre fordul elő a menekültügyi cikkekben, majd a bűnözés illetve a demográfia. A jogszabályok és politikai állásfoglalások nagy aránya azt a képet közvetíti, hogy a menekültügy állami, államközi téma, inkább „hivatalos”, jogi, politikai kérdéskör, mintsem humanitárius kérdés. Humanitárius szempontok hangsúlyozása esetén, például szólhattak volna a cikkek arról, hogy milyen okok miatt hagyták el hazájukat a menekültügyi személyek. Ez a bemutatási mód azonban ritkán jelent meg a lapokban. A politika, jog témakör magas reprezentációjára csak részben ad magyarázatot a vizsgált lapok profilja. A menekültügy kérdésköre gyakran egy negatív témakörhöz kapcsolódóan: a bűnözéssel, illegális cselekedetekkel összefüggésben került bemutatásra az írásokban. Külföldi kutatások, amelyek a kisebbségek, menekültek, menedékkérők médiaképét vizsgálták, szintén azt találták, hogy gyakran negatív ezen csoportok megjelenítése. A média szórakoztató funkciójából adódik, hogy negatív hírek dominálják más témakörökben is, mivel ezek nagyobb hírértékűek a pozitív híreknél. Nem meglepő ezért a menekültügy témaköréhez kapcsolódóan sem a negatív, problémákat felvonultató cikkek nagy aránya. Ugyanakkor, a különböző témák kapcsán eltérő a jelentősége a média negatív képének. A menekültügy kérdésköre egy olyan téma, amelyiknél nagy a relevanciája, hogy milyen képet mutat róla a média: hiszen a média fontosabb információforrásként szolgálhat a tárgykörben, mint a személyes kötelékek, főként, ha a menekültügyi személyek száma kicsi az adott társadalomban. A menekültügyi személyek

negatív média reprezentációja azért is lényeges probléma, mert az emberek máshogy kezelik a kisebbségek tagjaival kapcsolatos negatív információkat, mint azokat, amelyek nem kisebbségekről adnak hírt. A negatív viselkedésre sokkal kevésbé hajlamosak ilyenkor mentséget találni az emberek, mint nem kisebbségi személyek esetében, továbbá hajlamosak általánosítani az adott kisebbség egészére.

A „leginkább” érintetteket, a menekültügyi személyeket elvétve szólaltatják meg a cikkek, hogy élettörténetüket, menekülésük okát és körülményeit elmondják. Pedig az ilyen személyes, emberi történetek (a menekültek, menedékkérők aktív ábrázolása) potenciálisan elősegíthetik az olvasók elfogadóbb viszonyulását a menekültekhez, menedékkérőkhöz.

A különböző menekültüghöz kapcsolódó szavak, szókapcsolatok helytelen, pontatlan használata olyan probléma, amely a magyarországi nyomtatott sajtóban hangsúlyosan jelentkezik. Több szakember, szakmai intézmény megszólaltatása a cikkekben hozzájárulhatna a kifejezések pontos alkalmazásához.

A jogi kutatás főbb eredményei

A kutatás célja annak részletes elemzése volt, hogy a Magyarországra érkező menedékkérők munkavállalásának jogi illetve irányelv-szintű szabályozása hogyan valósul meg Magyarországon, illetve az Európai Unió más országaiban. A kutatás először a menedékkérők munkaerő-piaci szerepvállalását meghatározó nemzetközi, az Unió szintjén elfogadott, valamint a hazai jogi és irányelvi szintű dokumentumokat mutatja be. A tanulmány következő része az alternatív álláspontokat tükröző politikatudományi és civil szervezetek álláspontjának összegzésére tér ki. Az eddig már lezárult első fordulós és a jelenleg is zajló második fordulós EQUAL projektek az integrációt érintő javaslatait és tapasztalatait ismertetése történik a harmadik fejezetben. A kutatás végül alternatív szempontból mutatja be menedékkérők integrációjának témáját: néhány EU-s ország példáján megvilágítja, hogy az Európai Unió országainak munkaerőpiacai mennyire igénylik a bevándorlást, és hogy ennek tükrében milyen jogi és politikai stratégiákat követnek. Ez az összefoglalás a jogi elemzések valamint a gyakorlati tapasztalatok bemutatására összpontosít.

A nemzetközi jogi egyezmények vizsgálata során elsődlegesen azt szükséges kiemelni, hogy a nemzetközi menekültjog, így a menekültügyi eljárások szabályozásának elsődleges dokumentuma, a Menekültek helyzetére vonatkozó Genfi Egyezmény (1951) és az azt kiegészítő New York-i jegyzőkönyv (1967)¹ sem rendelkezik a menedékkérők helyzetéről. Ez alól kivételt jelent az egyezményben lefektetett és a nemzetközi szokásjog részét képező non-refoulement elve, mely biztosítja hogy a kérelmező nem küldhető vissza egy olyan országba, ahol élete vagy biztonsága veszélyben forog. Ez azonban „pusztán” arra elegendő, hogy megalapozza a kérelmező tartózkodási jogcímét a fogadó országban, és nem teszi kötelezővé a legális munkavállalás biztosítását.

A menedékkérők helyzetére vonatkoztatható általános és speciális nemzetközi jogi szabályozás hiánya részben magyarázatot ad arra, hogyan válhatott mindinkább ketté a menekültstátuszért folyamodók helyzetének szabályozása a menekültek

¹ Menekültek helyzetére vonatkozó 1951. július 28-án elfogadott Genfi Egyezmény és az azt kiegészítő 1967. január 31-i jegyzőkönyv. 189 U.N.T.S. 137. Kihirdette: 1989.évi 15. törvényerejű rendelet.

helyzetének kialakításától, hiszen míg az utóbbiak jogállásának kereteit meghatározta a Genfi Egyezmény és számos más nemzetközi jogszabály, a menedékkérők jogállásának kialakításában a részes államok szabad kezet kaptak. A 90-es évek elejétől kezdődően a menedékkérők számának jelentős megnövekedésével párhuzamosan a menekültstátuszért folyomódók munkavállalásával kapcsolatosan korábban liberális szemléletű európai államok is szigorítottak vonatkozó politikájukon.

A kötelező erejű nemzetközi jogi szabályozás hiánya nem jelenti azt, hogy ne léteznének olyan „soft law” instrumentumok, melyek kitérnek a menedékkérők munkavállalására. Ebben a tekintetben elsődleges helyet foglalnak el a Genfi Egyezmény végrehajtásának figyelemmel kísérésére hivatott ENSZ Menekültügyi Főbiztossága által elfogadott iránymutatások, vélemények, állásfoglalások. Ezek az iránymutatások alapvetően abból indulnak ki, hogy a menedékkérők munkavállalása - különös tekintettel a gyakran akár évekig elhúzódó eljárásokra - nemcsak humanitárius szempontból kívánatos, hanem egyúttal a fogadó állam számára is előnyös megoldás. A menedékkérők munkavállalásának lehetővé tétele ugyanis lényegesen csökkenti a kérelmezők függését az állami támogatásoktól, valamint visszaszoríthatja látens, illegális foglalkoztatásukat is.² Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának vonatkozó kommentárjai leszögeznek, hogy a kérelmezőknek lehetőséget kellene biztosítani a munkaerőpiachoz való hozzáférésre abban az esetben, ha az eljárás időtartama meghaladja a hat hónapot.³ Nem érthetetlen azonban, hogy a Genfi Egyezmény részes államai - érzékelve a problémakör súlyát - jellemzően nem a menedékkérők munkavállalásának legalizálását, hanem a menekültügyi eljárás időtartamának csökkentését tűzték ki célul.

A menekültek – és így részben a menedékkérők integrációja - beleilleszkedik az Európai Unió harmadik országok állampolgárainak fogadásához kapcsolódó politikáinak rendszerébe. Ebben a tekintetben a tamperei következtetések és az Amszterdami Szerződés döntő változást jelentett. A tamperei következtetések⁴ többek között - lefektették a kialakítandó közös menekült és bevándorlás-politika

² Ld. még: UNHCR Executive Committee Conclusion No. 93 (LIII) 2002, [8 October 2002](#) on reception of asylum-seekers in the context of individual asylum systems (b)(vii). §.

³ UNHCR annotated comments on RD (2003)

⁴ Presidency conclusions, European council meeting in Tampere 15 and 16 october 1999, CFSP Presidency Statement: Tampere (16/10/1999) - Press:0 Nr: 200/1/99;
<http://ue.eu.int/Newsroom/LoadDoc.asp?BID=76&DID=59122&from=&LANG=1>

alapjait. A tamperei alapelvek közül a harmadik országok állampolgárainak integrációja szempontjából kulcsfontosságú az, hogy az Uniónak törekednie kell arra, hogy a harmadik országok állampolgárai „igazságos, tisztességes” bánásmódban részesüljenek.⁵ Az Unió szintjén kibocsátott bizottsági dokumentumok számolnak avval, hogy az integráció olyan kényes, kétirányú folyamat, egyrészt azt igényli, hogy a befogadó társadalom megteremtse az integrálódni kívánók helyzetét megfelelőképpen rendező jogi és társadalmi feltételeket. Ennek eleme az is, hogy a fogadó állam hatékony és célzott, az integrációt érdemben előmozdítani képes támogatási rendszereket állít fel és működtet. Ugyanakkor a sikeres integrációnak előfeltétele az is, hogy az integrálódni kívánó elfogadja a befogadó társadalom alapvető értékeit.⁶

A vonatkozó, Bizottság által kibocsátott dokumentumok is rendre megerősítik, hogy az integráció érdemi előmozdításához „holisztikus” megközelítésre van szükség, melynek kulcsfontossági eleme, többek között a munkaerőpiaci integráció, a képzés és nyelvi kompetenciák fejlesztése, valamint a lakhatás kérdésköre.⁷ Emellett már maga a munkaerőpiaci integráció sem valósítható tényleges hatékonysággal a többi peremfeltétel megteremtése nélkül. A munkaerőpiaci integrációnak úgy tűnik, a holisztikus megközelítéstől függetlenül, kiemelt helye van az integráció elemei között. Ennek indoka részben az, mivel a munkaerőpiaci integráció jelzés a fogadó társadalom részéről, hogy igényt tart arra, hogy az integrálódni kívánó aktív részese legyen a társadalomnak, melyben él. A rendszeres, biztos jövedelem hiánya emellett a mindenképpen jelentős hátránnyal induló, sokszor mindenét elvesztett menekültet véglegesen a perifériára szoríthatja, ellehetetleníti.

A menekültügyi szabályozás egyik legfőbb dokumentuma, a Befogadási Irányelv külön figyelmet érdemel, hiszen ennek értelmében a tagállamok szabadon mérlegelhetik azt, hogy vajon az irányelv által megállapított 1 éves határidőt

⁵ Presidency conclusions, European council meeting in Tampere 15 and 16 october 1999, CFSP Presidency Statement: Tampere (16/10/1999) - Press:0 Nr: 200/1/99

⁶ Commission Of The European Communities Brussels, 3.6.2003 Com (2003) 336 Final Communication From The Commission To The Council, The European Parliament, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions On Immigration, Integration And Employment, 4. o.

⁷ Commission Of The European Communities Brussels, 3.6.2003 Com (2003) 336 Final Communication From The Commission To The Council, The European Parliament, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions On Immigration, Integration And Employment, 19.o.

megelőzően biztosítják-e a menedékkérőknek a munkaerőpiachoz való hozzáférés, munkavállalás lehetőségét.

Lengyelország, Németország és az Egyesült Királyság⁸ az irányelvnek megfelelően a menedékkérelem benyújtásától számított 1 év elteltével biztosítja a menedékkérők hozzáférését a munkaerőpiachoz. A német szabályozás az 1 esztendő munkavállalási tilalom mellett tiltja a menedékjogi eljárás időtartama alatt az önfoglalkoztatást is. Franciaországban a menedékkérők akkor jogosultak munkát végezni, ha az első fokú menekültügyi eljárás nem fejeződik be egy éven belül a menedékkérelem benyújtását követően.

A kedvezőbb szabályokat megállapító tagállamok között található Luxembourg ahol 9 hónap elteltével kapnak a nemzetközi védelemért folyamodóknak engedély a munkavállaláshoz. Emellett Ausztria, Görögország, Finnország 3 hónap elteltével, míg Hollandia és Spanyolország 6 hónap elteltével teszi ugyanezt lehetővé, vagyis ezek a tagállamok az irányelv rendelkezéseinél kedvezőbb szabályozást vezettek be. Svédországban a menedékkérők abban az esetben vállalhatnak munkát, ha ügyükben a határozatot feltehetően nem hozzák meg 4 hónapon belül.

Számos tagállam további olyan feltételeket ír elő, melyet a menedékkérőknek teljesíteniük kell, amennyiben munkavállalási engedélyt igényelnek. Ezek a további feltételek valójában igencsak megnehezíthetik a menedékkérők munkavállalását.⁹ Így például Görögországban vagy a Cseh Köztársaságban hosszadalmas és bonyolult processzus eredményeképpen juthatnak munkavállalási engedélyhez a menedékkérők, míg Szlovéniában a szabályozás egyenesen ellehetetleníti a munkavállalást.¹⁰ Az Egyesült Királyságban a munkavállalási engedély kiadása nem automatikus és nincs időhatárhoz kötve. Ezzel ellentétben Spanyolország, a Befogadási Irányelv átültetése kapcsán lényegesen leegyszerűsítette eljárását, így a munkavállalási engedélyek kiadása automatikussá vált, a menedékkérők igazolványába egyszerűen bekerül a „munkavégzésre jogosult” pecsét.

⁸ Nass Casework Instructions Employment & Voluntary Activity Version 2 Date of Issue 4/02/05 Policy Bulletin 72, <http://www.ind.homeoffice.gov.uk/documents/general/pb72?view=Binary>

⁹ Final Report by the Information and Cooperation Forum (ICF), published by Pro Asyl, 26 February 2005, 13.o., 119.o.

¹⁰ The EC Directive on the Reception of Asylum Seekers: Are asylum seekers in Europe receiving material support and access to employment in accordance with European legislation? AD3/11/2005/EXT/SH

Görögországban a menedékkérők csak ideiglenes munkavállalási engedélyre jogosultak, és a munkavállalási engedélyeket gyakran csak abban az esetben adják ki, ha a menedékkérő igazolja, hogy a befogadási feltételek nem biztosítják a megélhetését, a létfenntartásához szükséges támogatást.

Ausztriában csak a szezonális munka megengedett. A gyakorlatban a szövetségi és regionális szinten alkalmazott kvóták, az elsőbbségi eljárás alkalmazása sokszor megakadályozza a munkavállalási engedélyekhez való hozzáférést. Az önfoglalkoztatás gyakorlatilag kizárt. A menedékkérők többsége újságkihordást vállal vagy reklámanyagokat terjeszt. A szövetségi ellátásról szóló törvény lehetővé teszi a szövetségi vagy más által fenntartott befogadó központokban fizetség ellenében végzett munkát is (€3-€5). A menedékkérők emellett felkérhetőek fizetett közösségi munkák végzésére is, amint kérelmük megengedhetőnek bizonyul. A munkavégzés ezen két formájához nem kell munkavállalási engedély.¹¹ Luxembourgonban a kérelmezők 6 hónaponként megújítandó engedélyt kapnak, amelyet 1 meghatározott munkára adnak ki, emellett Luxembourg is lehetővé teszi a munkaerőpiac vizsgálatát.¹² Hollandiában a menedékkérők évente 12 héten át dolgozhatnak, bár az általuk végzett munka már nem csak szezonális lehet. Hasonlóképpen, Szlovéniában heti nyolc óra munka megengedett.¹³ Ausztriában, Hollandiában és Lengyelországban¹⁴ emellett a munkáltatónak kell kérvényeznie, hogy menedékkérőket alkalmazhasson.

Németországban az 1 éves munkavállalási tilalmat követően is csak akkor léphetnek a munkaerőpiacra a menedékkérők, ha az adott állást nem kívánja, tudja betölteni német állampolgár, vagy más EU tagállam állampolgára, tehát a német vagy EU polgárok prioritást élveznek. A munkaerőpiac vizsgálata szándékosan bürokratikus és heteket vesz igénybe, melyet a munkáltatók sokszor nem várnak ki. Azokban a szövetséges államokban – elsősorban Kelet-Németországban - ahol magas a munkanélküliség, a munkaerőpiaci helyzet, valamint a « prioritási, vagy elsőbbségi

¹¹ Final Report by the Information and Cooperation Forum (ICF), published by Pro Asyl, 26 February 2005,

¹² Final Report by the Information and Cooperation Forum (ICF), published by Pro Asyl, 26 February 2005, 13. o.

¹³ Final Report by the Information and Cooperation Forum (ICF), published by Pro Asyl, 26 February 2005, 188. o.

¹⁴ Helsinska Fundacja Praw Czlowieka (Helsinki Foundation for Human Rights).

vizsgálat valójában munkavállalási tilalmat eredményez ».¹⁵ A menedékkérők emellett kötelezhetőek arra, hogy a befogadó központokban adódó munkalehetőségeket kihasználják, s amennyiben ezt nem teszik, meg lehet tőlük vonni a szociális támogatást. A menedékkérőknek nyújtott szociális támogatás, mintegy 30 százaléka az általános szociális támogatásnak.

Franciaországban a menedékkérők az egy éves moratóriumot követően a külföldiekre vonatkozó általános szabályok szerint vállalhatnak munkát. A munkavállalási engedély kiadása előtt a munkaerőpiaci helyzet vizsgálata lehetséges a francia szabályozás szerint. Egyáltalán nem alkalmaz prioritási, elsőbbségi eljárást Finnország, Spanyolország, Hollandia vagy az Egyesült Királyság. Ezekben a tagállamokban – Hollandia kivételével – az állampolgárokra vonatkozó szabályok szerint vállalhatnak munkát a menedékkérők.

Az Európai Unió szabályozását vizsgálva elmondható, hogy az Unió bár határozottan támogatni kívánja az elismert menekültek és már bevándoroltak integrációját, nem mondható el ugyanez a menedékkérők integrációjáról. Ennek hátterében, az áll, hogy az EU politikáját meghatározó tényezők meggyőződése az, hogy menekültügyi rendszer leterheltsége főképpen annak köszönhető, hogy az Európai Unióba bevándorolni és elsősorban munkát vállalni kívánó gazdasági migránsok, más lehetőség híján, a menekültügyi eljárás csatornáin keresztül próbálnak bejutni az Unióba. A szigorodó menekültügyi eljárások pedig rendre produkálják azokat az elutasítási arányokat mutató statisztikákat, melyek egyre inkább alátámasztják ezt az - egyébként nem teljesen alaptalan - vélekedést. Az EU, ha teljességgel megakadályozni nem is tudja, legalábbis fékezni kívánja ezt a folyamatot azáltal, hogy nem engedélyezi - legalábbis egy meghatározott időn át - a menedékkérők számára a legális munkavállalást. Másrészt, a menedékkérők jogi helyzete bizonytalan, tartózkodása az Európai Unióban esetleg csak ideiglenes. A Bizottság ezért külön kezelte javaslataiban a menedékkérők integrációjának kérdését. Esetükben nem is feltétlenül integrációs intézkedések szükségességéről beszélt, hanem olyan politikákról, melyek azt célozzák, hogy a menedékkérő, mintegy

¹⁵ Final Report by the Information and Cooperation Forum (ICF), published by Pro Asyl, 26 February 2005., 13.o.

bevezető jelleggel, megismerkedhessen a fogadó országgal.¹⁶ Az elfogadott szabályozás pedig tükrözi ezt a megoldást.

Az európai menekültügyi szabályozás kapcsán azt is hangsúlyozni kell, hogy a menekültügyi rendszer jelenlegi megoldatlan problémáinak jelentős része származtatható a hatékony és hosszú távú európai, közös bevándorláspolitikai hiányából. Ez alól nem kivétel a menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának kérdése sem. A vita kimenetele is jócskán függ attól, hogy a kapcsolódó területen, milyen eredmények születnek. Míg azonban az Európai Unió, mint azt látni fogjuk, a menekültügy közös szabályozásának kialakítására számos jelentős lépést tett, ehhez képest a közös migrációs stratégia kidolgozottsága és a vonatkozó szabályozás még mindig csak mérsékelt eredményeket mutathat fel, a Hágai Program által új lendületet kapott folyamatok ellenére.

A magyarországi szabályozás bemutatásakor először azt szükséges kiemelni, hogy az Európába érkező menedékkérők számára mindezidáig a közép-európai régió nem volt tipikus célállam, részben ez magyarázza a menedékkérelmek jelenlegi viszonylag alacsony számát. Magyarországot amolyan tranzit-országnak tekintik, és bár elvileg az el nem ismert menedékkérők kötelesek hazájukba visszatérni, a gyakorlatban túlnyomó többségük Nyugat Európában képzelel el jövőjét, és oda tovább is vándorol, - minél előbb tovább utaznak a tehetősebb, több munkalehetőséget kínáló, a menedékkérő származásának megfelelő, esetleg már meglévő etnikai közösséggel rendelkező „nyugati” államok felé.

Magyarország alacsony vonzerejét jelzi a menekültügyi eljárás során eltűntek magas száma is. A „nyugatra” szökött menedékkérők visszaadását-visszavételét célzó Dublini Egyezmény, egyelőre, nem feltétlenül váltotta be a hozzá fűzött Uniós reményeket, bár a számadatok növekvő tendenciát mutatnak.

Magyarországon a menedékkérők munkavállalását jelentős mértékben nehezítik jogi akadályok (egy éven belül csak a befogadó állomáson végezhetnek munkát, egy

¹⁶ Commission Of The European Communities Brussels, 3.6.2003 Com (2003) 336 Final Communication From The Commission To The Council, The European Parliament, The European Economic And Social Committee And The Committee Of The Regions On Immigration, Integration And Employment, 19.o.

éven túl a külföldiek munkavállalására vonatkozó általános szabályok szerint munkavállalási engedéllyel foglalkoztathatók). A befogadottak ugyancsak munkavállalási engedély alapján, de a külföldiekre vonatkozó általános szabályokhoz képest kedvezőbb feltételekkel foglalkoztathatók – előzetes munkaerőigény bejelentési kötelezettség nem terheli a munkáltatót, továbbá munkaerőpiaci helyzet vizsgálata nélkül adja ki a munkaügyi központ a munkavállalási engedélyt, amennyiben a BÁH humanitárius szempontból támogatja a befogadott munkavállalását és ezt a BÁH a munkavállalási engedély iránti kérelem ún. záradék formájában deklarálja. Az elismert menekültek munkavállalási engedély nélkül, a magyar állampolgárokkal azonos feltételekkel vállalhatnak munkát, így az ő esetükben a munkavállalásukat jogi akadály e tekintetben nem nehezíti.

A Menedékjogi törvény 16. § 2. bekezdése úgy rendelkezik, hogy a menedékkérők, a kérelem benyújtásától számított egy éven belül csak a befogadó állomások területén vállalhatnak munkát. Magyarország, tehát egyrészt a Befogadási Irányelvel kapcsolatos minimális feltételeket teljesíti, hiszen a menedékkérők egy esztendőn keresztül mindenképpen ki vannak zárva a munkaerőpiacról, másrészt viszont a szabályozás az irányelvnél kedvezőbb megoldást választott, amikor nem az elsőfokú eljárás elhúzódásához, hanem az eljárás egészének elhúzódásához köti a munkaerőpiac megnyitását.¹⁷ Az egy esztendő moratórium után a menedékkérők a külföldiekre irányadó általános szabályok szerint vállalhatnak munkát, nem vonatkozik azonban ez a menedékkérők önfoglalkoztatására.

¹⁷ A 16. § (2)-t a 2004. évi XXIX. törvény 47. §-ában vezették be.

A munkaerő-migráció válogatott szakirodalma

- ALLASINO, E. – REYNERI, E. – VENTURINI, A. – ZINCONI, G. (2004): *Labour Market Discrimination Against Migrant Workers in Italy*. Genf: ILO.
- BERKE GY. – GYULAVÁRI T. – KISS GY. (szerk.) (2002): *Külföldiek foglalkoztatása Magyarországon*. Budapest: KJK-KERSZÖV.
- BERTALAN B. (1997): Feketemunka importból, avagy a hétköznapi diplomácia eredete? In Sik E. – Tóth J. (szerk.): *Migráció és politika*. Budapest: MTA PTI, 121-134.
- BÍRÓ A. Z. (1994): Adalékok a vándorló ember ikonográfiájához. (Migrációs folyamatok a Székelyföldön, 1985-1989). In Sik E. – Tóth J. (szerk.): *Jönnek? Mennek? Maradnak?* Budapest: MTA PTI, 19-39.
- BÍRÓ A. Z. (1996a): Egyéni és kollektív identitás a kilépési gyakorlatban. In Bodó J. (szerk.): *Elvándorlók? Vendégmunka és életforma a Székelyföldön*. Csíkszereda: KAM-Pro-Print Könyvkiadó, 123-141.
- BÍRÓ A. Z. (1996b): Elméleti horizontok, módszertani problémák. In Bodó J. (szerk.): *Elvándorlók? Vendégmunka és életforma a Székelyföldön*. Csíkszereda: KAM-Pro-Print Könyvkiadó, 37-49.
- BÍRÓ A. Z. (1998): *Stratégiák vagy kényszerpályák?* Csíkszereda: KAM-Pro-Print Könyvkiadó.
- BÍRÓ A. Z. et al. (1996): Vándormunka – otthonról nézve. A Székelyföldről Magyarországra irányuló vendégmunka hatása a kibocsátó közegre. Összefoglaló tanulmány. In Bodó J. (szerk.): *Elvándorlók? Vendégmunka és életforma a Székelyföldön*. Csíkszereda: KAM-Pro-Print Könyvkiadó, 143-183.
- BORJAS, G. J. (1989): Economic Theory and International Migration. *International Migration Review* vol. 23.: 457-485.
- BORJAS, G. J. (1994): The Economics of Immigration. *Journal of Economic Literature* 1994/12: 1667-1717.
- BORJAS, G. J. (1994): The Economic Benefits from Immigration. *Journal of Economic Perspectives* vol 9. no. 2.: 3-22.
- BOYD, M. (1989): Family and Personal Networks in International Migration: Recent Developments and New Agendas. *International Migration Review* vol. 23.: 638-670.
- CASTLES, S. – MILLER, M. J. (2003): *The Age of Migration*. New York: Palgrave Macmillan.
- CHOLDIN, H. M. (1973): Kinship Networks in the Migration Process. *International Migration Review* vol. 7.
- CORKILL, D. – EATON, M. (1999): Multicultural Insertions in a Small Economy: Portugal's Immigrant Communities. In Baldwin-Edwards, M. – Arango, J. (szerk.): *Immigrants and the Informal Economy in Southern Europe*. London: Cass, 149-168.
- DÖVÉNYI Z. (1992): A menekültkérdés néhány területi aspektusa Magyarországon. In Sik E. (szerk.): *Menekülők, vándorlók, szerencsét próbálók*. Budapest: MTA PTI, 83-90.
- DÖVÉNYI Z. (1997): Adalékok a Magyarországon élő „idegenek” területi megoszlásáról. In Sik E. – Tóth J. (szerk.): *Migráció és politika*. Budapest: MTA PTI, 209-213.
- DUSTMANN, Ch. – FABBRI, F. – Preston, I. – WADSWORTH, J. (2006): *The Local Labour Market Effects of Immigration in the UK*. Home Office Online Report 2006/3. - <http://www.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs2/rdsolr0603.pdf> [2006.07.03.]
- EUROPEAN COMMISSION (2001): *Migration and its Impact on the Labour Market and Education*. <http://www.pjb.co.uk/npl/bp38.pdf> [2006.07.03.]
- FEWCETT, J. T. (1989): Networks, Linkages and Migration Systems. *International Migration Review* vol. 23.: 671-680.
- FREEMAN, G (1995): Immigration from Poor to Wealth Countries. Experiences of the United States. *European Economic Review* 37: 443-451.
- GAGYI J. – OLÁH S. (1997): Vendégmunkások utazási formái Hargita megyéből Magyarországra. In Sik E. – Tóth J. (szerk.): *Migráció és politika*. Budapest: MTA PTI, 106-120.

- GAGYI J. – OLÁH S. (1998): Vendégmunkások utazási formái Maros megyéből Magyarországra. In Sik E. – Tóth J. (szerk.): *Idegenek Magyarországon*. Budapest: MTA PTI, 49-56.
- GALASI P. – SIK E. (1979): A szegmentált munkaerőpiac elmélete. *Közgazdasági Szemle* 12: 1487-1500.
- GALASI P. – SIK E. (1982): A munkakörök szegmentálódása a helyi munkaerőpiacon. In Galasi P. (szerk.): *A munkaerőpiac szerkezete és működése Magyarországon*. Budapest: KJK, 107-122.
- GANG, I – RIVERA-BATIZ (1993): *Labor Market Effects of Immigrations in the United States and Europe: Substitution vs. Complementarity*. Rutgers University, Department of Economics, Working Papers No. 93-18, május.
- GURAK, T. D. – CACES, F. (1992): Migration Networks and the Shaping of Migration System. In Kritz, M. M. – Lim, L. L. – Zlotnik, H (szerk.): *International Migration Systems: A Global Approach*. Oxford: Clarendon Press, 150-176.
- GÖDRI I. – TÓTH P. P. (2005): *Bevándorlás és beilleszkedés: A szomszédos országokból Magyarországra irányuló bevándorlás az ezredfordulón*. Budapest: KSH-NKI.
- GÖDRI I. (2005): Nők és férfiak a migrációs folyamat különböző szakaszaiban: A magyarországi bevándorlás a nemek perspektívájából. In Nagy I. – Pongrácz T. – Tóth I. Gy. (szerk.): *Szerepváltozások - Jelentés a nők és férfiak helyzetéről*. Budapest: Társaság, 149-164.
- GREEN, S. (2002): *Immigration, Asylum and Citizenship: Britain and Germany Compared*. Anglo-German Foundation for the Study of Industrial Society. <http://www.agf.org.uk/pubs/pdfs/1364Immigrweb.pdf> [2006.07.03.]
- GROSS, D. M. (1999): *Three Million Foreigners, Three Million Unemployed?: Immigration and the French Labor Market*. Washington: IMF.
- HÁRS Á. (1992a): A nemzetközi migráció néhány problémájáról. Szakirodalmi áttekintés. *Szociológiai Szemle* 2.: 123-138.
- HÁRS Á. (1992b): Migráció és munkaerőpiac. In Sik E. (szerk.): *Menekülők, vándorlók, szerencsét próbálók*. Budapest: MTA PTI, 9-21.
- HÁRS Á. (1992c): Vendégmunkások Magyarországon. In Sik E. (szerk.): *Menekülők, vándorlók, szerencsét próbálók*. Budapest: MTA PTI, 33-48.
- HÁRS Á. (1995a): *A nemzetközi migráció és a magyar munkaerőpiac*. Disszertáció.
- HÁRS Á. (1995b): Migration and the Labour Market: Evidence, Misinterpretations, Lessons. In Fullerton, M. – Sik E. – Tóth J. (szerk.): *Refugees and Migrants: Hungary at a Crossroad*. Budapest: MTA PTI, 85-104.
- HÁRS Á. (1995c): The Alien Population and its Presence in the Workforce: Facts, Figures, Estimates. *Európai Fórum* 1995/Angol Különszám.
- HÁRS Á. (1997a): Bevándorláspolitikai stratégia és a munkaerőpiac. In Sik E. – Tóth J. (szerk.): *Migráció és politika*. Budapest, MTA PTI.
- HÁRS Á. (1997b): The Labour Market and Migration in Hungary. In Fullerton, M. – Sik E. – Tóth J. (szerk.): *From Improvisation Toward Awareness?: Contemporary Migration Politics in Hungary*. Budapest: MTA PTI, 72-87.
- HÁRS Á. (1998a): A migráció, a munkaerőpiac és a szabályozás. In Gács J. - Köllő J. (szerk.): *A "túlzott központositástól" az átmenet stratégiájáig: Tanulmányok Kornai Jánosnak*. Budapest: KJK, 333-350.
- HÁRS Á. (1998b): A migrációs politika és a munkaerőpiac. *Európai Tükör* 1: 79-98.
- HÁRS Á. (1998c): Mi korlátozza a külföldi munkavállalók keresletét? In Tóth P. P. – Illés S. (szerk.): *Migráció. Tanulmánygyűjtemény/II*. Budapest: KSH NKI, 59-69.
- HÁRS Á. (1999): A munkaerőpiac védelme és a migráció. In Sik E. – Tóth J. (szerk.): *Átmenetek*. Budapest: MTA PTI, 67-74.
- HÁRS Á. (2001b): A kelet-nyugati migráció irodalma. *BUKSZ* 265-272.
- HÁRS Á. (2001c): Népeségmozgások Magyarországon a XXI. század küszöbén. In Lukács É. – Király M. (szerk.): *Migráció és Európai Unió*. Budapest: Szociális és Családügyi Minisztérium.
- HÁRS Á. (2002): *A munkaerő migrációja és az uniós csatlakozás*. Budapest: Kopint-Datorg.

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

- HÁRS Á. (2003a): A kedvezménytörvény várható hatása a magyar munkaerőpiacra. In Örkény A. (szerk.): *Menni vagy maradni?: Kedvezménytörvény és migrációs várakozások*. Budapest: MTA Kisebbségkutató Intézet, 67-97.
- HÁRS Á. (2003b): A külföldi munkavállalók statisztikai számbavételének kérdéséről. *Demográfia* 2003/2-3.
- HÁRS Á. – SIMONOVITS B. – SIK E. (2004): Munkaerőpiac és migráció: fenyegetés vagy lehetőség? In Kolosi T. – Tóth I. Gy. – Vukovich Gy. (szerk.): *Társadalmi Riport 2004*. Budapest: TÁRKI, 272-289.
- HIRSCHMAN, A. O. (2001): Kivonulás, tiltakozás és a Német Demokratikus Köztársaság sorsa: egy elmélettörténeti esszé. In Sik E. (szerk.): *A migráció szociológiája*. Budapest: Szociális és Családügyi Minisztérium, 213-234.
- HUNYADI Zs. (1992): Vendégmunkások Erdélyből. In Sik E. (szerk.): *Menekülők, vándorlók, szerencsét próbálók*. Budapest: MTA PTI, 23-32.
- IOSIFIDES, Th. – KING, R. (1999): Socio-Spatial Dynamics and Exclusion of Three Immigrant Groups in the Athens Conurbation. In Baldwin-Edwards, M. – Arango, J. (szerk.): *Immigrants and the Informal Economy in Southern Europe*. London: Cass, 205-229.
- JAHN, A. – STRAUBHAAR, Th. (1999): A Survey of the Economics of Illegal Migration. In Baldwin-Edwards, M. – Arango, J. (szerk.): *Immigrants and the Informal Economy in Southern Europe*. London: Cass, 16-42.
- JUHÁSZ J. (1999): *Illegal Labour Migration and Employment in Hungary*. Genf: ILO.
- KALMÁR E. (2001): Menekültek a magyar munkaerőpiacon. *Munkaügyi Szemle* 2005/7-8.
- KISS F. (2005): Külföldiek magyarországi munkavállalása. *Humánpolitikai Szemle* 2005/2-3-4.
- KOVÁCS T. (2000): Migrációs folyamatok Magyarországon a rendszerváltás után. In Horváth Gy. – Rechnitzer J. (szerk.): *Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón*. Pécs: MTA RKK, 431-442.
- KOVÁCS R. (1993): Az „idegenek” Magyarországon; Települések és menekültek. In Sik E. (szerk.): *Útkeresők*. Budapest: MTA PTI, 49-63.
- KOVÁTS A. (2005): A magyarországi bevándorlás-politika problémái. In Tamás P. – Erőss G. – Tibori T. (szerk.): *Kisebbség - többség*. Budapest: Új Mandátum, 308-321.
- KRITZ, M. M. – ZLOTNIK, H (1992): Global Interactions: Migration Systems, Processes and Policies. In Kritz, M. M. – Lim, L. L. – Zlotnik, H (szerk.): *International Migration Systems: A Global Approach*. Oxford: Clarendon Press, 1-16.
- LEWIN-EPSTEIN et al. (2003): Institutional Structure and Immigrant Integration: A Comparative Study of Immigrants’ Labor Market Attainment in Canada and Israel. *International Migration Review* vol 37. no. 2.: 389-420.
- MALHEIROS, J. M. (1999): Immigration, Clandestine Work and Labour Market Strategies: the Construction Sector in the Metropolitan Region of Lisbon. In Baldwin-Edwards, M. – Arango, J. (szerk.): *Immigrants and the Informal Economy in Southern Europe*. London: Cass, 169-185.
- MASSEY, D. S. (1988): Economic Development and International Migration in Comparative Perspective. *Population and Development Review* 14. no. 3.: 383-414.
- MASSEY, D. S. (1990): Social Structure, Household Strategies and the Cumulative Causation of Migration. *Population Index* 56: 3-26.
- MASSEY, D. S. et al. (1998): Contemporary Theories of International Migration. In Massey, Douglas S. et al. (szerk.): *Worlds in Motion. Understanding International Migration at the End of the Millenium*. Oxford: Clarendon Press.
- MASSEY, D. S. et al. (2001): A nemzetközi migráció elméletei: áttekintés és értékelés. In Sik E. (szerk.): *A migráció szociológiája*. Budapest: Szociális és Családügyi Minisztérium, 9-40.
- MERTON, R. K. (2002a): A vonatkoztatás csoport- viselkedés elméletéhez. In Uő: *Társadalomelmélet és társadalmi struktúra*. Budapest: Osiris, 308-363.
- MERTON, R. K. (2002b): Újabb fejlemények a vonatkoztatási csoportok és a társadalmi struktúra elméletében. In Uő: *Társadalomelmélet és társadalmi struktúra*. Budapest: Osiris, 364-470.

- MORETTI, E. (1999): Social Networks and Migrations: Italy 1876-1913. *International Migration Review* vol. 33.: 640-657.
- NAGY A. – SZIRÁCSKY György (1982): Munkaerő-piaci szegmentáció Magyarországon a hetvenes évek közepén. In Galasi P. (szerk.): *A munkaerőpiac szerkezete és működése Magyarországon*. Budapest: KJK, 37-64.
- OECD (1999-): *Trends in International Migration: Continuous Reporting System on Migration*. Paris: OECD.
- OECD (2000): *Combating the Illegal Employment of Foreign Workers*. Paris: OECD.
- OECD (2000): *Globalisation, Migration and Development*. Paris: OECD.
- OECD (2001): *Migration Policies and EU Enlargement: The Case of Central and Eastern Europe*. Paris: OECD.
- OECD (2002, 2003): *Migration and the Labour Market in Asia: Recent Trends and Policies*. Paris: OECD.
- OKÓLSKI, M. (1998): Regional Dimension of International Migration in Central and Eastern Europe. *Genus* 44: 11-36.
- PIORE, M. J. (1979): *Birds of Passage: Migrant Labor in Industrial Societies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- PORTES, A. – BÖRÖCZ J. (2001): Keserű kenyér: a munkaerő nemzetközi migrációjának szociológiai problémái. In Sik E. (szerk.): *A migráció szociológiája*. Budapest: Szociális és Családügyi Minisztérium, 69-87.
- PORTES, A. – SENSENBRENNER, J. (1998): Beágyazottság és bevándorlás. Megjegyzések a gazdasági cselekvések társadalmi meghatározóiról. In Lengyel Gy. – Szántó Z. (szerk.): *Tőkefajták: A társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája*. Budapest: Aula, 281-317.
- PORTES, A. – WALTON, J. (1981): *Labor, Class and the International System*. New York: Academic Press.
- RAVENSTEIN, E. G. (1889): The Laws of Migration. *Journal of the Royal Statistical Society* June: 241-301.
- REYNERI, E. (1999): The Mass Legalization of Migrants in Italy: Permanent or Temporary Emergence from the Undergruond Economy? In Baldwin-Edwards, M. – Arango, J. (szerk.): *Immigrants and the Informal Economy in Southern Europe*. London: Cass, 83-104.
- SASSEN, S. (1988): *The Mobility of Labor and Capital: A Study in International Investment and Labor Flow*. Cambridge: Cambridge University Press.
- SIK E. (1992): A társadalmi előnyök rekonverzációja a menekülés során. *Szociológiai Szemle* 1: 63-73.
- SIK E. (1998a): A migrációs potenciál a mai Magyarországon. *Európai Tükör* 2: 84-106.
- SIK E. (1998b): Bérek a feketemunka piacán. In *50 éves a BKE*. Budapest: Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem, 133-149.
- SIK E. (1998c): Külföldiek és a feketegazdaság. Emberpiac a Moszkva téren. In Tóth P. P. – Illés S. (szerk.): *Migráció. Tanulmánygyűjtemény/II*. Budapest: KSH NKI, 83-101.
- SIK E. (1998d): Külföldiek Magyarországon (1995-1997). In Sik E. – Tóth J. (szerk.): *Idegének Magyarországon*. Budapest: MTA PTI, 9-14.
- SIK E. (1999): Magyarok az osztrák munkaerőpiacon. In Sik E. – Tóth J. (szerk.): *Átmenetek*. Budapest: MTA PTI, 123-172.
- SMITH, J. P. – EDMONSTON, B. (1997): *The New Americans: Economic, Demographic and Fiscal Effects of Immigration*. Washington, DC: National Academy Press.
- STARK, O. (1991): *The Migration of Labor*. Cambridge-Oxford: Basil Blackwell.
- STARK, O. (1995): Frontier Issues in International Migration. In Bruno, M. – Pleskovic, B. (szerk.): *Proceedings of the World Bank Annual Conference of Development Economics 1994*. Washington DC.: World Bank, 361-386.
- STARK, O. – TAYLOR, J. E. (1989): Relative Deprivation and International Migration. *Demography* 26 (1): 1-14.
- TILLY, Ch. (2001): Áthelyeződött hálózatok. In Sik E. (szerk.): *A migráció szociológiája*. Budapest: Szociális és Családügyi Minisztérium, 89-103.
- TODARO, M. P. (1969): A Model of Labor Migration and Urban Development in Lessdeveloped Countries. *The American Economic Review* 59: 138-148.
- TODARO, M. P. (1976): *International Migration in Developing Countries*. Genf: ILO.

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

- TÓTH J. (1997a): A munkavállalók migrációjával, a külföldiek foglalkoztatásával összefüggő kérdésekről az EU-csatlakozásra készülés szempontjából. *Európai Tükör* 1997/5: 65-85.
- TÓTH J. (1997b): Migráció, a külföldiek foglalkoztatása. *Európai Tükör* 5: 65-84.
- TURNER, J. H. – BONACICH, E. (2001): A közvetítő kisebbségek összefoglaló elmélete felé. In Sik E. (szerk.): *A migráció szociológiája*. Budapest: Szociális és Családügyi Minisztérium, 127-140.
- VEIGA, U. M. (1999): Immigrants in the Spanish Labour Market. In Baldwin-Edwards, M. – Arango, J. (1999): *Immigrants and the Informal Economy in Southern Europe*. London: Cass, 105-128.
- VENTURINI, A. – VILLOSIO, C. (2004): *Labour Market Effects of Immigration: an Empirical Analysis Based on Italian Data*. Genf: ILO.
- WALLACE, C. (1998): *Migration Potential in Central and Eastern Europe*. Genf: International Organisation for Migration.
- WALLERSTEIN, I. (1983): *A modern világgazdasági rendszer kialakulása*. Budapest: Gondolat.
- WILPERT, Cz. (1992): The Use of Social Networks in Turkish Migration to Germany. In Kritz, M. M. – Lim, L. L. – Zlotnik, H (szerk.): *International Migration Systems: A Global Approach*. Oxford: Clarendon Press, 177-189.
- ZIMMERMANN, K. F. (1995): European Migration: Push and Pull. In Bruno, M. – Pleskovic, B. (szerk.): *Proceedings of the World Bank Annual Conference of Development Economics 1994*. Washington DC.: World Bank, 313-360.
- ZOLBERG, A. (2001): Újabb hullámok: migrációelmélet egy változó világban. In Sik E. (szerk.): *A migráció szociológiája*. Budapest: Szociális és Családügyi Minisztérium, 41-57.

Fontosabb alapmegoszlások

M1. Kérdezett neme

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	férfi	111	75,0	75,5	75,5
	nő	36	24,3	24,5	100,0
	Összesen	147	99,3	100,0	
Adathiány		1	,7		
Összesen		148	100,0		

M2. Kérdezett születési éve

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	1941	1	,7	,7	,7
	1945	1	,7	,7	1,4
	1946	1	,7	,7	2,0
	1949	1	,7	,7	2,7
	1951	2	1,4	1,4	4,1
	1952	2	1,4	1,4	5,4
	1953	1	,7	,7	6,1
	1954	2	1,4	1,4	7,5
	1955	3	2,0	2,0	9,5
	1956	1	,7	,7	10,2
	1959	5	3,4	3,4	13,6
	1960	2	1,4	1,4	15,0
	1963	3	2,0	2,0	17,0
	1966	1	,7	,7	17,7
	1967	2	1,4	1,4	19,0
	1968	6	4,1	4,1	23,1
	1969	1	,7	,7	23,8
	1970	1	,7	,7	24,5
	1971	4	2,7	2,7	27,2
	1972	5	3,4	3,4	30,6
	1973	6	4,1	4,1	34,7
	1974	1	,7	,7	35,4
	1975	6	4,1	4,1	39,5
	1976	7	4,7	4,8	44,2
	1977	5	3,4	3,4	47,6
	1978	6	4,1	4,1	51,7
	1979	5	3,4	3,4	55,1
	1980	6	4,1	4,1	59,2
	1981	5	3,4	3,4	62,6
	1982	8	5,4	5,4	68,0
	1983	4	2,7	2,7	70,7
	1984	9	6,1	6,1	76,9
	1985	8	5,4	5,4	82,3
	1986	9	6,1	6,1	88,4
	1987	12	8,1	8,2	96,6
	1988	3	2,0	2,0	98,6
	1989	1	,7	,7	99,3
	1990	1	,7	,7	100,0
		Összesen	147	99,3	100,0
Adathiány	2002	1	,7		

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

Összesen		148	100,0	
----------	--	-----	-------	--

M3. Kérdezett állampolgársága

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	szlovák	9	6,1	6,1	6,1
	szerb	31	20,9	20,9	27,0
	tibet	2	1,4	1,4	28,4
	szomáliai	17	11,5	11,5	39,9
	nigériai	5	3,4	3,4	43,2
	kameruni	9	6,1	6,1	49,3
	kenyai	2	1,4	1,4	50,7
	albán	10	6,8	6,8	57,4
	orosz	8	5,4	5,4	62,8
	cigány	2	1,4	1,4	64,2
	afgán	5	3,4	3,4	67,6
	ukrán	3	2,0	2,0	69,6
	nepál	1	,7	,7	70,3
	iraki	4	2,7	2,7	73,0
	francia	1	,7	,7	73,6
	kubai	3	2,0	2,0	75,7
	libériai	2	1,4	1,4	77,0
	jugoszláv	1	,7	,7	77,7
	etióp	2	1,4	1,4	79,1
	román	2	1,4	1,4	80,4
	mongol	2	1,4	1,4	81,8
	moldáv	3	2,0	2,0	83,8
	magyar	1	,7	,7	84,5
	török	4	2,7	2,7	87,2
	iráni	2	1,4	1,4	88,5
	bangladesi	1	,7	,7	89,2
	pakisztáni	3	2,0	2,0	91,2
	grúz	6	4,1	4,1	95,3
	togói	1	,7	,7	95,9
	kongói	1	,7	,7	96,6
	örmény	1	,7	,7	97,3
	Bissau-guineai	1	,7	,7	98,0
	pakisztáni	1	,7	,7	98,6
	egyiptomi	1	,7	,7	99,3
	ivoirian	1	,7	,7	100,0
	Összesen	148	100,0	100,0	

M5. Nemzetisége

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	magyar	16	10,8	10,8	10,8
	tibet	3	2,0	2,0	12,8
	szlovák	3	2,0	2,0	14,9
	szomália	17	11,5	11,5	26,4
	nigéria	6	4,1	4,1	30,4
	kamerun	9	6,1	6,1	36,5
	kenya	2	1,4	1,4	37,8
	albánia	10	6,8	6,8	44,6
	orosz	6	4,1	4,1	48,6
	cigány	20	13,5	13,5	62,2

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	afgán	2	1,4	1,4	63,5
	szerb	5	3,4	3,4	66,9
	ukrán	2	1,4	1,4	68,2
	nepál	1	,7	,7	68,9
	iraki	2	1,4	1,4	70,3
	jugoszláv	1	,7	,7	70,9
	francia	1	,7	,7	71,6
	csecsen	1	,7	,7	72,3
	kubai	3	2,0	2,0	74,3
	libériai	2	1,4	1,4	75,7
	etiópiai	2	1,4	1,4	77,0
	mongol	2	1,4	1,4	78,4
	moldáv	3	2,0	2,0	80,4
	török	2	1,4	1,4	81,8
	arab	4	2,7	2,7	84,5
	kurd	2	1,4	1,4	85,8
	iráni	2	1,4	1,4	87,2
	bengáli	1	,7	,7	87,8
	pakisztáni	2	1,4	1,4	89,2
	grúz	3	2,0	2,0	91,2
	kongói	1	,7	,7	91,9
	oszéti	4	2,7	2,7	94,6
	örmény	2	1,4	1,4	95,9
	perzsa	1	,7	,7	96,6
	dari	2	1,4	1,4	98,0
	Bissau-guineai	1	,7	,7	98,6
	egyiptomi	1	,7	,7	99,3
	inoirian	1	,7	,7	100,0
	Összesen	148	100,0	100,0	

M6. Kérdezett anyanyelve

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	angol	1	,7	,7	,7
	magyar	23	15,5	15,5	16,2
	szlovák	3	2,0	2,0	18,2
	spanyol	3	2,0	2,0	20,3
	szerb	5	3,4	3,4	23,6
	tibeti	2	1,4	1,4	25,0
	francia	4	2,7	2,7	27,7
	igbo	3	2,0	2,0	29,7
	bameliky	1	,7	,7	30,4
	edjagham	1	,7	,7	31,1
	maasai	1	,7	,7	31,8
	kalenjin	1	,7	,7	32,4
	Me dumba	1	,7	,7	33,1
	balengou	1	,7	,7	33,8
	bandjouszacs	1	,7	,7	34,5
	bangangte	1	,7	,7	35,1
	somáliai	15	10,1	10,1	45,3
	albán	11	7,4	7,4	52,7
	cserkeszien	1	,7	,7	53,4
	orosz	8	5,4	5,4	58,8
	cigány	15	10,1	10,1	68,9
	pastu	2	1,4	1,4	70,3

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	ukrán	2	1,4	1,4	71,6
	ogoni	1	,7	,7	72,3
	nepál	1	,7	,7	73,0
	arab	6	4,1	4,1	77,0
	luma	1	,7	,7	77,7
	grúz	4	2,7	2,7	80,4
	mongol	2	1,4	1,4	81,8
	kurd	3	2,0	2,0	83,8
	török	2	1,4	1,4	85,1
	pakisztáni	1	,7	,7	85,8
	urdu	1	,7	,7	86,5
	bengáli	1	,7	,7	87,2
	iráni	1	,7	,7	87,8
	perzsa	1	,7	,7	88,5
	iraki	1	,7	,7	89,2
	naimo	1	,7	,7	89,9
	amharic	2	1,4	1,4	91,2
	amina	1	,7	,7	91,9
	bassa	1	,7	,7	92,6
	kikongó	1	,7	,7	93,2
	oszét	3	2,0	2,0	95,3
	örmény	2	1,4	1,4	96,6
	dari	2	1,4	1,4	98,0
	krioló	1	,7	,7	98,6
	edo	1	,7	,7	99,3
	gyoula	1	,7	,7	100,0
	Összesen	148	100,0	100,0	

M7. Legmagasabb iskolai végzettsége

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	nem járt iskolában	18	12,2	12,2	12,2
	osztályt járt (alapfokú végzettség	52	35,1	35,1	47,3
	szakmát tanult	22	14,9	14,9	62,2
	gimnáziumi, szakközépiskolai érettségi	30	20,3	20,3	82,4
	főiskolai, egyetemi diploma	26	17,6	17,6	100,0
	Összesen	148	100,0	100,0	

M8. Családi állapota

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	nőtlen, hajadon	87	58,8	60,0	60,0
	házas	30	20,3	20,7	80,7
	élettársi kapcsolatban él	17	11,5	11,7	92,4
	elvált	9	6,1	6,2	98,6
	özvegy	2	1,4	1,4	100,0
	Összesen	145	98,0	100,0	
Adathiány		3	2,0		

Összesen		148	100,0	
----------	--	-----	-------	--

M9. Ha házas vagy élettársi kapcsolatban él annak nemzetisége?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	magyar	6	4,1	14,0	14,0
	szlovák	4	2,7	9,3	23,3
	szomáliai	4	2,7	9,3	32,6
	kameruni	1	,7	2,3	34,9
	albán	5	3,4	11,6	46,5
	orosz	2	1,4	4,7	51,2
	cigány	6	4,1	14,0	65,1
	szerb	5	3,4	11,6	76,7
	nepál	1	,7	2,3	79,1
	iraki	1	,7	2,3	81,4
	csecsen	1	,7	2,3	83,7
	ubai	2	1,4	4,7	88,4
	libériai	1	,7	2,3	90,7
	etiópiai	1	,7	2,3	93,0
	mongol	2	1,4	4,7	97,7
	pakisztán	1	,7	2,3	100,0
	Összesen	43	29,1	100,0	
Adathiány		105	70,9		
Összesen		148	100,0		

M10. Kiskorú gyermekeinek száma

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	1	16	10,8	32,0	32,0
	2	17	11,5	34,0	66,0
	3	14	9,5	28,0	94,0
	4	2	1,4	4,0	98,0
	6	1	,7	2,0	100,0
	Összesen	50	33,8	100,0	
Adathiány	0	39	26,4		
		59	39,9		
	Összesen	98	66,2		
Összesen		148	100,0		

M11. Milyen magyarországi lakóhellyel rendelkezik?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	befogadóállomáson lakom	144	97,3	98,6	98,6
	befogadóállomáson kívül lakom	2	1,4	1,4	100,0
	Összesen	146	98,6	100,0	
Adathiány		2	1,4		
Összesen		148	100,0		

M12. Ha befogadóállomáson kívül lakik, lakóhelye, település neve:

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat		146	98,6	98,6	98,6
	Budapest	2	1,4	1,4	100,0

	Összesen	148	100,0	100,0
--	----------	-----	-------	-------

M13. Mikor érkezett Magyarországra (legutolsó ideérkezés) - év ?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	1991	1	,7	,7	,7
	1993	1	,7	,7	1,4
	1998	2	1,4	1,4	2,8
	1999	2	1,4	1,4	4,1
	2000	2	1,4	1,4	5,5
	2001	1	,7	,7	6,2
	2002	7	4,7	4,8	11,0
	2003	8	5,4	5,5	16,6
	2004	10	6,8	6,9	23,4
	2005	23	15,5	15,9	39,3
	2006	88	59,5	60,7	100,0
	Összesen	145	98,0	100,0	
Adathiány		3	2,0		
Összesen		148	100,0		

M14. Kivel érkezett Magyarországra?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat		2	1,4	1,4	1,4
	2 gyerekekkel, a férj utána jött	1	,7	,7	2,0
	2 másik személlyel	1	,7	,7	2,7
	2 szomáliai emberrel	1	,7	,7	3,4
	3 emberrel	1	,7	,7	4,1
	3 másik személlyel	3	2,0	2,0	6,1
	3 személlyel	2	1,4	1,4	7,4
	4-en érkeztek	1	,7	,7	8,1
	4-en jöttek együtt	1	,7	,7	8,8
	4 személlyel	2	1,4	1,4	10,1
	a barátommal és rokonokkal	1	,7	,7	10,8
	a fiával	1	,7	,7	11,5
	alone	8	5,4	5,4	16,9
	Alone	1	,7	,7	17,6
	barátaimmal	1	,7	,7	18,2
	barátokkal	2	1,4	1,4	19,6
	barátommal	2	1,4	1,4	20,9
	baráttal	2	1,4	1,4	22,3
	bátyjammal	1	,7	,7	23,0
	családdal	6	4,1	4,1	27,0
	családommal	1	,7	,7	27,7
	édesanyammal	1	,7	,7	28,4
	édesanyammal és testvéreimmel	1	,7	,7	29,1
	egyedül	52	35,1	35,1	64,2
	egyedül érkezett	1	,7	,7	64,9
	együtt érkeztek 4- en	1	,7	,7	65,5

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	élettárs és annak bátyjával	1	,7	,7	66,2
	élettárs, gyermek, testvér	1	,7	,7	66,9
	élettárs, rokon	1	,7	,7	67,6
	élettárs, sógor, gyerek	1	,7	,7	68,2
	élettársammal	1	,7	,7	68,9
	élettársával	2	1,4	1,4	70,3
	feleség + 2 gyerek	1	,7	,7	70,9
	feleség, gyerek	1	,7	,7	71,6
	feleségemmel, gyerekeimmel	1	,7	,7	72,3
	feleségével	1	,7	,7	73,0
	férj + 2 gyerek	1	,7	,7	73,6
	férj, lánya	1	,7	,7	74,3
	férjemmel, lányommal, unokával	1	,7	,7	75,0
	fiával	1	,7	,7	75,7
	kb. 8-an jöttek együtt	1	,7	,7	76,4
	lányommal, unokámmal, feleség	1	,7	,7	77,0
	magam	1	,7	,7	77,7
	many people	1	,7	,7	78,4
	másik 4 grúz ismerőssel	1	,7	,7	79,1
	my brother and sister	1	,7	,7	79,7
	my brothers	1	,7	,7	80,4
	öcsémmel	1	,7	,7	81,1
	parnerrel	1	,7	,7	81,8
	partnerrel	1	,7	,7	82,4
	szüleivel, gyerekeivel	1	,7	,7	83,1
	testvéremmel és gyerekeivel	1	,7	,7	83,8
	testvérrrel	1	,7	,7	84,5
	tevtvérrrel	1	,7	,7	85,1
	tibetiekkel, akiket nem ismert	1	,7	,7	85,8
	többed magával	1	,7	,7	86,5
	többen	3	2,0	2,0	88,5
	többen együtt	2	1,4	1,4	89,9
	többen érkeztek	1	,7	,7	90,5
	többen érkeztek együtt	1	,7	,7	91,2
	többen jöttek	1	,7	,7	91,9
	unokatestvéremmel	1	,7	,7	92,6
	with 3 friends	1	,7	,7	93,2
	with family	2	1,4	1,4	94,6
	with friends	5	3,4	3,4	98,0
	with my douther	1	,7	,7	98,6
	with my friend	1	,7	,7	99,3

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	with my son	1	,7	,7	100,0
	Összesen	148	100,0	100,0	

M15. Volt már korábban Magyarországon?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	igen	30	20,3	20,5	20,5
	nem	116	78,4	79,5	100,0
	Összesen	146	98,6	100,0	
Adathiány		2	1,4		
Összesen		148	100,0		

M16. Miért esett a választása Magyarországra?

1	Becouse Hungary is good because of my problem. In my country and this country is godd for me.
2	ez volt legközelebb
3	mert magyar
4	When, Went Nepal, people told me to go to Europea.
5	Hungary was not my place of destination, was only brought to hungary by smugeles who was trying to help me out!
6	I was looking for a place whoch can goue me life quarantie or where my life can be sofe.
7	Because, felt that hungary was the best place that could understand my problem for learing my country.
8	I came here becouse of problem in my country.
9	On the way to europe, I met a hungarian man who directed me here.
10	Didint know, was coming to hungary. I just ended up here.
11	I dont'it know, was coming to hungary, I just ended up here
12	I came to country my studies and I like tovet a job
13	I wanted to leave somalia and I wanted tovet good life and good future and I would like to stay here for the best of my life.
14	I had tu run a way from the war in our country
15	politic problems
16	political problems
17	tetszik nekem magyarország, beszélem a nyelvet
18	A rokonokhoz jöttem.
19	azért mert magyar vagyok
20	mert a hazámban háború van
21	menekülte státuszért
22	státuszt szeretne kapni
23	hogya státuszt kapjak magyarországon
24	itt vannak a rokonai
25	azért mert sokat hallottam magyarországról és megszerettem
26	menedékjogot szeretne kérni
27	nt
28	nincsennek lehetőségek a hazámban azért jöttem ide
29	mert magyar vagyok
30	
31	I just ended up here
32	I came for my sape
33	for political reasons I had toleane my country
34	I had problems and I wanted to vet hungarian papers.
35	I got avisa to hungary

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

36	nt
37	I wanted to vet hungarian visa, to learn is thing and to vet a job and a good future
38	this is good country for us
39	becouse of politic problems
40	I had no where to stay
41	Mert magyarul tudok, ezt a nyelvet ismerem és itt van közel.
42	Indul a családjához, nem tudt, hogy hova érkezik.
43	Szerbiába érkeztünk és tovább szerenénk menni Párizsba a nagynénihez, aki ott él.
44	Németországba utaztam volna Olaszországon és Románián keresztül. Itt elkaptak és idehozott a rendőség.
45	Háború miatt. Ide volt legkönnyebb eljutni.
46	politikai okok miatt
47	(nem hajlandó válaszolni)
48	Ideérkezett, rendőség behozta őket.
49	Autóval jöttek, nem tudták hova érkeztek, elfogta a rendőség Őket. Itt szeretne maradni.
50	Legközelebbi ország, magyar anyanyelv, ország ismerete.
51	magyarul tudok, ez a másik hazám
52	A magyart tudom.
53	probléma volt a nemzetiségük, ide jutottak el leghamarabb
54	Idáig jutottak el.
55	Az élettársam után jöttem ide.
56	politikai menekült, ide tudott eljönni
57	Idáig jutottal el, nem tudták merre mennek.
58	A rendőség hozta be őket a táborba.
59	Hajóval jöttek át, és nem tudtak tovább menni, nem tudta hova érkezett.
60	Mentettem az életem, mert bajban vagyok az országomban.
61	Nem Magyarország volt a cél, de Kamerunból el kellett jönnie mert nagyon nagy probléma volt ott. Tetszik az ország.
62	Jobb életre vágyunk.
63	Ez az anyaországunk.
64	Nincs távol Moldáviától. Romániában szabadon közlekedhetek.
65	Mert ez egy jó ország.
66	Veszélyben voltam Szomáliában, kétségbe vagyok esve a családom életéért. Nem ismerem az országot, de most már ez az én választásom Magyarország, mert itt béke van.
67	Tovább indultam, csak itt fogtak meg.
68	Vannak itt rokonaim és tudom a nyelvet.
69	Mert valamennyire tudom a nyelvet, szeretnek maradni, mert nyugodt hely.
70	A nyelv miatt, mert más országban nem tudom a nyelvet, mert magyar vagyok.
71	Mert itt demokrácia van és itt akar maradni.
72	Azért mert demokratikus, szeretem ezt a nemzetet.
73	Demokratikus ország, kérte a státuszt.
74	Azért mert szeretem Magyarországot, itt akarok élni.
75	Demokratikus ország Magyarország, ezért jöttem ide.
76	Svédországban lejárt a vízumom és a rendőség idehozta Magyarországra.
77	Az anyanyelv végett.
78	
79	Mert magyar vagyok.
80	Nem tudta hova jön, mindegy volt. Elkapta a rendőség.
81	Itt fogták őket, tovább szeretne menni.
82	Az országunkban sok probléma van.Eljöttem Magyarországra, hogy békében éljek, szeretne tanulni, dolgozni és itt maradni Magyarországon.
83	Mentettem az életem, ide jutottam.

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

84	Ide jutott el elfogták.
85	Átutazóban volt, elfogták.
86	Menekült a háború elől. Ide jutott.
87	Átutazóban akart átmenni Magyarországon, de behozták a táborba, ahol kérelmet nyújtott be.
88	Menekült, idáig jutottak el. Itt akar maradni.
89	Belgiumban volt, de visszaküldték Magyarországra, itt beadta a menekült kérelmét.
90	Politikai menekült, itt demokrácia van.
91	Tovább akartam menni, csak az őrség elfogott, így lettem menedékkérő.
92	Határon elfogták, idehozták. Meghalt a családja.
93	Idáig jutott el. Valamiért itt magyarországon börtönben is volt a társaival.
94	Demokratikus, uniós országban akartam élni.
95	Menekült idáig jutott el.
96	Dolgozni akart Magyarországon, volt itt munkavállalási engedélye.
97	El akar menni innen, de nem tud, mert elfogták.
98	Menekülnie kellett, elfogták itt a rendőrök. Nem volt tisztában azzal, hogy hova érkezett.
99	Demokrácia van és itt akar maradni.
100	Nemzetiségük miatt el kellett hagyniuk Szerbiát. Ide tudtak eljönni.
101	Demokratikus országban akar a családjával élni.
102	Itt kapták el a rendőrök, nem tudta hova jön.
103	Eddig tudott eljönni, itt elfogták.
104	Ide tudott eljönni.
105	Átjöttek a határon, azután 1 hónap múlva kerültek be a táborba.
106	Ez egy jó ország az életre.
107	Itt elfogták, Debreceni táborban volt, onnan hozták ide Békéscsabára.
108	Azt hittem minden európai országban béke van és emberibb élet.
109	Magyarországot tekintem szülőhazámnak.
110	Ez nem az én döntésem volt. Vízumot akartam kérni Szlovákiában, de nem engedtek vissza, itt kellett maradnom.
111	A Kongó-i szituáció miatt.
112	Az embercsempész idáig hozott.
113	Nem az én választásom volt
114	Nem Magyarországot választottam, véletlenszerűen kerültem ide.
115	Véletlenül kerültem Magyarországra.
116	Nem választottam. Idekerültem, de nagyon sok magyar segített nekem az itteni lét kialakításában.
117	Pontosan nem tudtam azt, hogy "mi Magyarország", ide érkeztem.
118	Azt az információt kaptam, hogy itt könnyebben kapok menedékjogot.
119	Mert Magyarország Nyugat-Európa és a volt Szovjetúnió határon helyezkedik. Finom szőlőterméssel rendelkezik.
120	Magyarország demokratikus ország, nyugalom van.
121	Nem az én választásom volt, itt raktak ki a kamionból.
122	A nagyapám járt ide, Ő sokat mesélt róla, és tetszett.
123	Sok lehetőségem van a nyugodt életre, itt nyugodt vagyok.
124	Nem akartam ide jönni, csak átutazni, de elfogtak.
125	Nem választottam, visszadeportáltak.
126	A családom már itt él régóta és itt nyugodtabb életet élhetnek.
127	Keresztény vagyok, pakisztán muzulmán. Ide érkeztem először és itt is maradtam.
128	Azt hallottuk, hogy Magyarország jó ország.
129	hallottam, hogy jó ország
130	Ez az egy lehetőségem volt, mivel tavaly Ausztriából kiutasítottak és a pénzem is elfogyott.
131	Édesanyám választása.
132	Ausztriába szerettem volna utazni, de Magyarországra sikerült megérkezniem.

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

133	mert ide deportáltak vissza
134	Nem ide akartam jönni, csak itt maradtam.
135	ide volt érvényes vízumom
136	Magyarország az EU tagja és tiszteletbe tartja az emberi jogokat.
137	Itt élnek rokonaim, azt gondoltam segítenek.
138	Nem az én választásom volt. Egy országot kerestem ahol az életem biztonságban van.
139	Egy biztonságos országot kerestem, Magyarország nagyon jó nekem.
140	Ez az ország volt az egyetlen lehetőségem, anyagi okokból kifolyólag.
141	Itt dolgoztam és korábban itt éltem.
142	A Dublini konvenció szerint Magyarország az illetékes ország a menekültügyi eljárásom lefutásában.
143	Olaszország volt az eredeti elképzelésem, de úgy alakult, hogy Magyarországra kerültem.
144	Így alakult. Nem én választottam.
145	Mert magyar vagyok, csak a határon túl éltem
146	Nagyon tetszik ez az ország.
147	Szeretem Magyarországot. Itt szeretnék családot alapítani.
148	Mert Szlovákiában verik a cigányokat.

M17. Mikor adta be először a menedékjog iránti kérelmét - év?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	1993	3	2,0	2,1	2,1
	1999	3	2,0	2,1	4,2
	2001	4	2,7	2,8	6,9
	2002	7	4,7	4,9	11,8
	2003	6	4,1	4,2	16,0
	2004	11	7,4	7,6	23,6
	2005	24	16,2	16,7	40,3
	2006	86	58,1	59,7	100,0
	Összesen	144	97,3	100,0	
	Adathiány		4	2,7	
Összesen		148	100,0		

M18. Összesen hányszor adta be a kérelmét?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	egyszer	95	64,2	65,1	65,1
	kétszer	29	19,6	19,9	84,9
	háromszor	9	6,1	6,2	91,1
	több mint háromszor	13	8,8	8,9	100,0
	Összesen	146	98,6	100,0	
Adathiány		2	1,4		
Összesen		148	100,0		

M19. Utoljára milyen eredménnyel zárult a menekültügyi eljárása?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	menekült státuszt kaptam	12	8,1	8,3	8,3
	befogadott státuszt kaptam	19	12,8	13,1	21,4
	az eljárás még folyamatban van	114	77,0	78,6	100,0
	Összesen	145	98,0	100,0	

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

Adathiány		3	2,0		
Összesen		148	100,0		

M20. Vannak Európában élő rokonai?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	igen	54	36,5	37,2	37,2
	nem	91	61,5	62,8	100,0
	Összesen	145	98,0	100,0	
Adathiány		3	2,0		
Összesen		148	100,0		

M21. Melyik országban élnek rokonai?

Megkérdezett állampolgársága	Megkérdezett		
	első helyen	második helyen	harmadik helyen
	említett rokonának állampolgársága		
szerb	orosz	orosz	-
szerb	német	-	-
szerb	német	-	-
szerb	magyar	-	-
szerb	magyar	-	-
szerb	magyar	-	-
szerb	magyar	-	-
szlovák	német	-	-
török	német	-	-
orosz	román	-	-
orosz	román	-	-
kubai	olasz	-	-
ukrán	angol	angol	angol
iraki	angol	-	-
afgán	francia	francia	-
orosz	belga	belga	-

M22. Ideutazása előtt voltak magyarországi ismerősei ?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	igen	21	14,2	14,4	14,4
	nem	125	84,5	85,6	100,0
	Összesen	146	98,6	100,0	
Adathiány		2	1,4		
Összesen		148	100,0		

M22_a. Ideutazása előtt hány magyarországi ismerőse volt?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	1	4	2,7	25,0	25,0
	2	2	1,4	12,5	37,5
	3	3	2,0	18,8	56,3
	10	4	2,7	25,0	81,3
	20	2	1,4	12,5	93,8
	100	1	,7	6,3	100,0
	Összesen	16	10,8	100,0	
Adathiány		132	89,2		

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

Összesen		148	100,0		
----------	--	-----	-------	--	--

M23. Szerzett új barátokat, ismertősöket, amióta itt tartózkodik?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	igen	97	65,5	66,0	66,0
	nem	50	33,8	34,0	100,0
	Összesen	147	99,3	100,0	
Adathiány		1	,7		
Összesen		148	100,0		

M23_a. Hány új barátot, ismerőst szerzett amióta itt tartózkodik?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	1	12	8,1	13,3	13,3
	2	3	2,0	3,3	16,7
	3	6	4,1	6,7	23,3
	4	2	1,4	2,2	25,6
	5	11	7,4	12,2	37,8
	8	1	,7	1,1	38,9
	10	11	7,4	12,2	51,1
	11	1	,7	1,1	52,2
	15	2	1,4	2,2	54,4
	20	7	4,7	7,8	62,2
	25	1	,7	1,1	63,3
	30	1	,7	1,1	64,4
	50	7	4,7	7,8	72,2
	70	1	,7	1,1	73,3
	sok	18	12,2	20,0	93,3
	nt	1	,7	1,1	94,4
	100	3	2,0	3,3	97,8
120	1	,7	1,1	98,9	
130	1	,7	1,1	100,0	
	Összesen	90	60,8	100,0	
Adathiány		58	39,2		
Összesen		148	100,0		

M24. Tagja valamilyen vallási, etnikai szervezetnek Magyaró.-gon?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	igen	12	8,1	8,2	8,2
	nem	134	90,5	91,8	100,0
	Összesen	146	98,6	100,0	
Adathiány		2	1,4		
Összesen		148	100,0		

M25. Ha tagja valamilyen csoportnak, szervezetnek melyik az?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat		136	91,9	91,9	91,9
	Africa Inter FC	1	,7	,7	92,6
	afrikai templom	1	,7	,7	93,2
	Baptista Egyház	1	,7	,7	93,9
	catholic church	1	,7	,7	94,6

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	Cathoulic Churce	1	,7	,7	95,3
	evangélikus egyház	1	,7	,7	95,9
	Golgota egyesület	1	,7	,7	96,6
	jehova tanúi	1	,7	,7	97,3
	katolikus egyház	1	,7	,7	98,0
	keresztény egyházba járok	1	,7	,7	98,6
	Mormon vallás	1	,7	,7	99,3
	Református Egyház	1	,7	,7	100,0
	Összesen	148	100,0	100,0	

M27. Szeretne Magyarországon valamilyen idegen nyelvet tanulni?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	igen	130	87,8	88,4	88,4
	nem	17	11,5	11,6	100,0
	Összesen	147	99,3	100,0	
Adathiány		1	,7		
Összesen		148	100,0		

M29. Részt venne ingyenes szakmai továbbképző képzésben?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	igen	102	68,9	72,9	72,9
	nem	38	25,7	27,1	100,0
	Összesen	140	94,6	100,0	
Adathiány		8	5,4		
Összesen		148	100,0		

M30. Milyen területen képezné tovább magát?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	eredeti szakmájában képezné tovább magát	20	13,5	18,5	18,5
	új szakmát tanulna	88	59,5	81,5	100,0
	Összesen	108	73,0	100,0	
Adathiány	3	1	,7		
		39	26,4		
	Összesen	40	27,0		
Összesen		148	100,0		

M31. Ha új szakmát tanulna, milyen új szakmát tanulna?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat		60	40,5	40,5	40,5

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	ács, kőműves	1	,7	,7	41,2
	any	1	,7	,7	41,9
	autószerelő	5	3,4	3,4	45,3
	bármilyet, amivel dolgozhatna	1	,7	,7	45,9
	bármit	2	1,4	1,4	47,3
	boltban vagy hivatalban dolgoz	1	,7	,7	48,0
	computer science	1	,7	,7	48,6
	computer scienle	1	,7	,7	49,3
	Cook	1	,7	,7	50,0
	cukrász	1	,7	,7	50,7
	divattervező	1	,7	,7	51,4
	eladó boltban	1	,7	,7	52,0
	elektronika területén	1	,7	,7	52,7
	enginering	1	,7	,7	53,4
	építészet	1	,7	,7	54,1
	farmerman	1	,7	,7	54,7
	felszolgáló Discóban	1	,7	,7	55,4
	fémmegmunkálás	1	,7	,7	56,1
	festés mázolás	1	,7	,7	56,8
	festő	2	1,4	1,4	58,1
	festő, szobafestő	1	,7	,7	58,8
	fodrász	3	2,0	2,0	60,8
	fodrászat	1	,7	,7	61,5
	football, a sport érdekli	1	,7	,7	62,2
	gazdasági informatikus	1	,7	,7	62,8
	gépjárművekkel kapcsolatosan	1	,7	,7	63,5
	gépkocsi gumijavító	1	,7	,7	64,2
	hair dresser	1	,7	,7	64,9
	hegesztőmunkás	1	,7	,7	65,5
	hentes	1	,7	,7	66,2
	hűtőgép és légkondi. javító	1	,7	,7	66,9
	informatikus	1	,7	,7	67,6
	internet, számítógépes ismeret	1	,7	,7	68,2
	jogosítvány taxihoz	1	,7	,7	68,9
	kereskedő	3	2,0	2,0	70,9
	kézműveség	1	,7	,7	71,6
	kézművesség	1	,7	,7	72,3
	kommunikáció	1	,7	,7	73,0
	komputer technikus	1	,7	,7	73,6
	kozmetika	1	,7	,7	74,3
	kőműves	1	,7	,7	75,0
	machine operator	1	,7	,7	75,7
	még nem tudom	1	,7	,7	76,4
	mérnök	1	,7	,7	77,0
	mezőgazdasági gép vezetése	1	,7	,7	77,7
	mindegy	2	1,4	1,4	79,1
	nem tudja	1	,7	,7	79,7

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	orvos	1	,7	,7	80,4
	ovónő	1	,7	,7	81,1
	ökonómia területén	1	,7	,7	81,8
	pap	1	,7	,7	82,4
	peleptionist	1	,7	,7	83,1
	politikai tanulmányok, egyetem	1	,7	,7	83,8
	pszichológia	1	,7	,7	84,5
	szakács	3	2,0	2,0	86,5
	szakács, fotós	1	,7	,7	87,2
	számítástechnika	2	1,4	1,4	88,5
	számítástechnika, tolmács	1	,7	,7	89,2
	számítógép mérnök	1	,7	,7	89,9
	tanulni szeretne egyetemen	1	,7	,7	90,5
	tanulni szeretne tovább	1	,7	,7	91,2
	telekommunikáció	2	1,4	1,4	92,6
	tolmács	1	,7	,7	93,2
	tolmács, szépségipar	1	,7	,7	93,9
	tűzoltó	1	,7	,7	94,6
	üveges, kárpitos	1	,7	,7	95,3
	varrónő	1	,7	,7	95,9
	vendéglátás	1	,7	,7	96,6
	vendéglátó	1	,7	,7	97,3
	villamosság, elektronika	1	,7	,7	98,0
	villanyszerelő	1	,7	,7	98,6
	virágboltos, virágkötészet	1	,7	,7	99,3
	zenész	1	,7	,7	100,0
	Összesen	148	100,0	100,0	

M32. Volt már munkája Magyarországra érkezése előtt?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	igen	63	42,6	43,4	43,4
	nem	82	55,4	56,6	100,0
	Összesen	145	98,0	100,0	
Adathiány		3	2,0		
Összesen		148	100,0		

M34. Dolgozott már Magyarországon?

		Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	igen, a befogadóállomáson	12	8,1	8,2	8,2
	igen, a befogadóállomáson kívül	19	12,8	13,0	21,2
	nem	115	77,7	78,8	100,0
	Összesen	146	98,6	100,0	
Adathiány		2	1,4		
Összesen		148	100,0		

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

M36. Milyen munkát szeretne végezni itt Magyarországon?

Munkatípus	Átlag	Szórás	Medián	Módusz
fizikai munka	3,8	1,5	4	5
változatos munka	4,1	1,3	5	5
munkavégzés egyedül	3,8	1,5	5	5
továblépésre alkalmat adó munka	4,2	1,2	5	5
munka zárt helyen	4,0	1,3	5	5
rutinszerűen végezhető munka	3,8	1,3	4	5
mezőgazdasági munka	3,1	1,6	3	5
vendéglátással kapcsolatos munka	3,4	1,6	4	5
szellemi munka	3,2	1,6	3	5
alacsony felelősségű munka	3,3	1,6	3,5	5
munka szabadban	3,6	1,5	4	5
kreativitást igénylő munka	3,7	1,4	4	5
munkavégzés csoportban	4,0	1,3	5	5
biztonságos jövedelmet nyújtó munka	4,7	0,9	5	5
precizitást igénylő munka	4,2	1,2	5	5
kereskedelemmel kapcsolatos munka	3,7	1,5	4	5
rugalmas időbeosztású munka	4,1	1,2	5	5
szigorúan ellenőrzött munka	3,5	1,4	3	5
sok álldogálással járó munka	3,5	1,4	4	5
nagy felelősséggel járó munka	3,4	1,4	3	5
egyszerű feladatból álló munka	3,6	1,4	4	5
ipari munka	3,1	1,7	3	5
szakismeretet nem igénylő munka	3,6	1,5	4	5
magas társadalmi presztízssú munka	3,7	1,5	4	5

M37. Mennyire jellemzők az alábbi készségek, képességek Önre?

Jellemző	Átlag	Szórás	Medián	Módusz
szakmai, technikai tudás	3,8	1,5	4	5
munkahelyi viszonyok ismerete	3,4	1,4	4	5
begyakorlottság, jártasság	4,2	1,2	5	5
kommunikációs készség	4,1	1,1	4	5
vezetői hozzáértés, készség	3,2	1,5	3	5
ügyfél-, vevőcentrikus szemlélet	3,9	1,4	4	5
fejlesztési, innovációs képesség	3,7	1,4	4	5
precíz, megbízható munkavégzés	4,3	1,1	5	5

M38. Konkrétan milyen munkát vállalna?

	Gyakoriság	Százalék	Érvényes százalék	Kumulatív százalék
Érvényes adat	2	1,4	1,4	1,4
accounting, computerising	1	,7	,7	2,0
ács, kőműves - de mindegy	1	,7	,7	2,7
any	10	6,8	6,8	9,5
any, but inferdted in computer	1	,7	,7	10,1
any, prefer his profession	1	,7	,7	10,8
anything reladet	1	,7	,7	11,5

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	to telecommunication				
	anything relating to telecommunication	1	,7	,7	12,2
	ápoló	1	,7	,7	12,8
	ápolónő, esetleg tanulna	1	,7	,7	13,5
	asztalos	1	,7	,7	14,2
	autószerelés	1	,7	,7	14,9
	autószerelő, gumiszervíz	1	,7	,7	15,5
	autószerelő, hivatásos focista	1	,7	,7	16,2
	bármilyen	1	,7	,7	16,9
	bármilyen fizikai munkát	1	,7	,7	17,6
	bármilyen munka érdekel	3	2,0	2,0	19,6
	bármilyen munkát elfogadnék	1	,7	,7	20,3
	bármilyen technikai munkát	1	,7	,7	20,9
	bármilyet	1	,7	,7	21,6
	bármit	12	8,1	8,1	29,7
	bármit, de nem tud magyarul beszélni	1	,7	,7	30,4
	bármit, főleg kereskedelemmel kapcsolatos	1	,7	,7	31,1
	bármit, pénz akar keresni	1	,7	,7	31,8
	bármit, takarítást is	1	,7	,7	32,4
	Bármit, tanulni szeretne.	1	,7	,7	33,1
	bármit, változatos legyen	1	,7	,7	33,8
	boltban, de nem tud magyarul	1	,7	,7	34,5
	catering, restaurant	1	,7	,7	35,1
	cipész	1	,7	,7	35,8
	cook, or something else in a restaurant	1	,7	,7	36,5
	cook, szakács	1	,7	,7	37,2
	cukrász	1	,7	,7	37,8
	edzői (pl. asztali tenisz)	1	,7	,7	38,5
	egészségügyi	2	1,4	1,4	39,9
	elektrikus	1	,7	,7	40,5
	elektromossággal foglalkozó munka	1	,7	,7	41,2
	elektronika	1	,7	,7	41,9

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	étterembe szeretnék dolgozni, séfként	1	,7	,7	42,6
	farmer	1	,7	,7	43,2
	fastő, lakatos	1	,7	,7	43,9
	felszolgáló	2	1,4	1,4	45,3
	festő	1	,7	,7	45,9
	fizikai	3	2,0	2,0	48,0
	fizikai munkás	1	,7	,7	48,6
	fizikai munkát	1	,7	,7	49,3
	fizikai, építkezésen pl.	1	,7	,7	50,0
	fodrász	2	1,4	1,4	51,4
	footballal kapcsolatos	1	,7	,7	52,0
	földműves	1	,7	,7	52,7
	földműves, hentes	1	,7	,7	53,4
	gazdasági informatikus	1	,7	,7	54,1
	gépjárművekkal foglalkozó szféra	1	,7	,7	54,7
	gépkocsi gumijavító	1	,7	,7	55,4
	géplakatos	1	,7	,7	56,1
	hair dresser	1	,7	,7	56,8
	házvezető, de mindegy	1	,7	,7	57,4
	hentes	1	,7	,7	58,1
	idős, nem akar munkába állni	1	,7	,7	58,8
	jól fizető, bármilyen munka számításba jöhet.	1	,7	,7	59,5
	karosszerialakatos	1	,7	,7	60,1
	kárpitos, sofőr	1	,7	,7	60,8
	kereskedelem, masszőr	1	,7	,7	61,5
	kereskedelemben bármi	1	,7	,7	62,2
	kereskedő	2	1,4	1,4	63,5
	kommunikáció, vagy edző	1	,7	,7	64,2
	konyhai főzés	1	,7	,7	64,9
	konyhai munka	1	,7	,7	65,5
	konyhai munka, amit most végez	1	,7	,7	66,2
	konyhán, takarítás	1	,7	,7	66,9
	kőműves	3	2,0	2,0	68,9
	kutató, kereskedelem	1	,7	,7	69,6
	manually (hand) work	1	,7	,7	70,3
	mérnök	1	,7	,7	70,9
	mezőgazdasági szállítással kapcsolatos	1	,7	,7	71,6

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	mindegy	3	2,0	2,0	73,6
	mindegy, bármit elfogad	1	,7	,7	74,3
	most dolgozik mint rakodó munkás	1	,7	,7	75,0
	nem tudom	1	,7	,7	75,7
	nevelőnő, ovónő	1	,7	,7	76,4
	növénykertész, virágokkal való foglalkozás	1	,7	,7	77,0
	NT	3	2,0	2,0	79,1
	oktatás területén	1	,7	,7	79,7
	orvos	1	,7	,7	80,4
	pék	1	,7	,7	81,1
	postán	1	,7	,7	81,8
	professional, hair dresser	1	,7	,7	82,4
	sofőr	1	,7	,7	83,1
	szakács	2	1,4	1,4	84,5
	szakácsként dolgozik	1	,7	,7	85,1
	számítógépekkel kapcsolatos	1	,7	,7	85,8
	számítógépes	1	,7	,7	86,5
	számítógépes munka	1	,7	,7	87,2
	szeretné szakmai tudását fejleszteni	1	,7	,7	87,8
	szobafestés	1	,7	,7	88,5
	szobafestés, fodrász	1	,7	,7	89,2
	szobafestő	1	,7	,7	89,9
	szőlészettel, borászattal	1	,7	,7	90,5
	takarítás	1	,7	,7	91,2
	tanulna tovább	1	,7	,7	91,9
	tanulni fog Békéscsabán egy szakiskolában	1	,7	,7	92,6
	tolmács	1	,7	,7	93,2
	tolmács, lakberendező, térképész	1	,7	,7	93,9
	TV szerelő	1	,7	,7	94,6
	valamilyen technikával kapcsolatos munka	1	,7	,7	95,3
	varrónő	1	,7	,7	95,9
	varrónőként dolgozna és fejlesztené ezt a tudást	1	,7	,7	96,6
	vendégházat nyitni,	1	,7	,7	97,3

A Magyarországra érkező menedékkérők munkaerőpiaci integrációjának lehetőségei

	vendéglátás, gasztronómia				
	vendéglátó ipar, büfé	1	,7	,7	98,0
	vendéglátó, fizikai	1	,7	,7	98,6
	vendéglátó, sütődébe pék	1	,7	,7	99,3
	villanyszerelő	1	,7	,7	100,0
	Összesen	148	100,0	100,0	

Alkalmazott kérdőívek

 equalhungary.hu

KROLIFY
Research Institute for Opinion and Organization

NUMBER

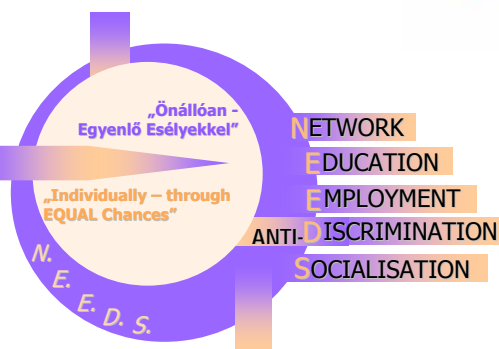
SURVEY ON ASYLUM SEEKERS

ARRIVING IN HUNGARY

The executive stage of the arrangements called „**The asylum seekers’ social and labour market integration support**” within the frames of „**Individually-through EQUAL Chances**”-N.E.E.D.S. Network, Education, Employment, (Anti)Discrimination, **Socialisation**” EQUAL Program

EQUAL

KROLIFY
Research Institute for Opinion and
Organization
1051 Budapest Október 6. u. 3. III/25.

KROLIFY
Vélemény- és Szervezetkutató Intézet

August 2006

ANSWERING IS VOLUNTARY !

I declare that all these data will be dealt with confidentially and the list of addresses will be destroyed after the interviews.

INTERVIEWER'S SIGNATURE:

INTERVIEWER'S NAME:.....

INTERVIEWER'S CODE

--	--	--	--

PLACE OF THE INTERVIEW:.....

Start of the interview: from : a.m/p.m. day:..... month:..... 2006

1. Sex

- 1. Male
- 2. Female

2. Year of birth:

3. Citizenship:

4. Previous places of residence (country):

5. Nationality:

6. Mother tongue:

7. Highest level of education:

1. No school attendance	☐	4. Secondary/ vocational school leaving certificate	☐
2. Elementary level of education	☐	5. High school/ university degree	☐
3. Acquiring a profession	☐		

8. Marital status:

- 1. Single
- 2. Married
- 3. Living with a partner
- 4. Divorced
- 5. Widow/ widower

→ **9. IF MARRIED/LIVING WITH A PARTNER:**

Nationality of spouse/partner :

10. Number of infants:

11. Which type of residence do you have in Hungary?

- 1. I'm staying in a reception centre
- 2. I'm staying outside the reception centre

→ **12. IF STAYING OUTSIDE THE RECEPTION CENTRE:**

Place of residence (city/town/village):

13. When did you arrive in Hungary (the last arrival): month:year:

14. Who did you arrive with?:

15. Had you been to Hungary before?

- 1. Yes
- 2. No

16. Why was Hungary your destination? Please give your reasoning!

.....

.....

.....

17. When did first you apply for the right of asylum?

day: month: year:.....

18. How many times have you applied for the right of asylum altogether?

- 1. Once
- 2. Twice
- 3. Three times
- 4. More than three times

19. What was the result of the last application?

- 1. I was given the status of a recognized refugee
- 2. I was given the status of a person authorized to stay
- 3. The procedure is still under way

20. Do you have relatives living in Europe?

- 1. Yes
- 2. No

→ **21. IF HAVING RELATIVES LIVING IN EUROPE: In which country do your relatives live?**

Citizenship of the relative	Place of residence of the relative (country)	Degree of family relation	
		with the interviewed	with the spouse/partner of the interviewed
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

22. Did you know any Hungarian people before coming here?

- 1. Yes, I knew people
- 2. No

23. Have you made friends/acquaintances since staying in Hungary?

- 1. Yes, I have made friends/acquaintances
- 2. No

24. Do you belong to any religious, ethnical or other group or organization in Hungary ?

- 1. Yes
- 2. No

→ **25. IF BEING A MEMBER OF ANY GROUP OR ORGANIZATION:**

Which group/organization is it?:

26. What languages do you speak besides your mother tongue? Please indicate the level of your knowledge! (1 – I understand ... 5 – I speak it as my mother tongue)

Language	Level of knowledge				
	I understand				I speak it as my mother tongue
1.	1	2	3	4	5
2.	1	2	3	4	5
3.	1	2	3	4	5
4.	1	2	3	4	5
5.	1	2	3	4	5

27. Would you like to learn a foreign language in Hungary?

- 1. Yes
- 2. No

28. IF YES: Which language(s) would you like to learn?

- 1.
- 2.
- 3.

29. Do you have the intention of taking part in free professional training?

- 1. Yes
- 2. No

30. IF YES: On which field would you like to have further training?

- 1. To get trained in the original profession
- 2. To learn a new profession

31. IF LEARNING A NEW PROFESSION:

What new profession would you like to learn?

32. Did you have any jobs before coming to Hungary?

- 1. Yes
- 2. No

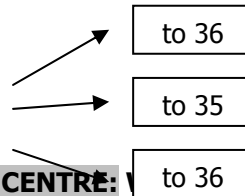
33. IF YES: When, where and what was it?

Field	Year of entering the job	Year of leaving the job	Responsibilities	Full-time job
1.				☐
2.				☐
3.				☐
4.				☐

34. Have you ever worked in Hungary?

(You can choose more than one)

- 1. Yes, in the reception centre
- 2. Yes, outside the reception centre
- 3. No

35. IF WORKING OUTSIDE THE RECEPTION CENTRE: When, where and what was it?

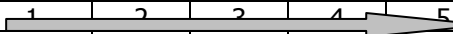
Field	Year of entering the job	Year of leaving the job	Responsibilities	Full-time job
1.				☐
2.				☐
3.				☐
4.				☐

36. IF WORKING ONLY IN THE RECEPTION CENTRE OR NOT WORKING AT ALL IN HUNGARY: What would you like to work in Hungary? Please evaluate the following types of jobs considering how good they seem to you! (1 – Not attractive (good) at all

...
5 – Very attractive (good))

	Not attractive (good) at all				Very attractive (good)
					
1. Physical work	1	2	3	4	5
2. Varied work	1	2	3	4	5
3. Working alone	1	2	3	4	5
4. Work with the opportunity of further steps ahead	1	2	3	4	5
5. Indoors work	1	2	3	4	5
6. Routine work	1	2	3	4	5
7. Working in agriculture	1	2	3	4	5
8. Working in catering	1	2	3	4	5
9. Intellectual work	1	2	3	4	5
10. Work with less responsibility and respect	1	2	3	4	5
11. Outdoors work	1	2	3	4	5
12. Work requiring creativity	1	2	3	4	5
13. Working in a team	1	2	3	4	5
14. Safe work	1	2	3	4	5
15. Work requiring accuracy and care	1	2	3	4	5
16. Working in trading	1	2	3	4	5
17. Working in flexi-time	1	2	3	4	5
18. Prescribed and strictly controlled work	1	2	3	4	5
19. Work with standing a lot	1	2	3	4	5
20. Work with a lot of responsibility	1	2	3	4	5
21. Work consisting of simple and repeating tasks	1	2	3	4	5
22. Working in industry	1	2	3	4	5
23. Work needing little professional knowledge	1	2	3	4	5
24. Work with high social prestige	1	2	3	4	5

37. Please evaluate the following abilities/skills! How do they describe you? (1 – Not at all ... 5 – Very much)

	Not at all				Very much
					
1. Professional, technical knowledge	1	2	3	4	5
2. Knowledge of organizational relations at workplace	1	2	3	4	5
3. Skilfulness	1	2	3	4	5
4. Communicative skills	1	2	3	4	5
5. Competence in leadership	1	2	3	4	5
6. Customer-centered attitude	1	2	3	4	5
7. Innovative skills	1	2	3	4	5
8. Working accurately, reliably	1	2	3	4	5
9. Ability of cooperation and adaptability	1	2	3	4	5
10. Ability of handling human relations	1	2	3	4	5

38. Exactly what work would you like to accept:

 equalhungary.hu

SORSZÁM

--	--	--

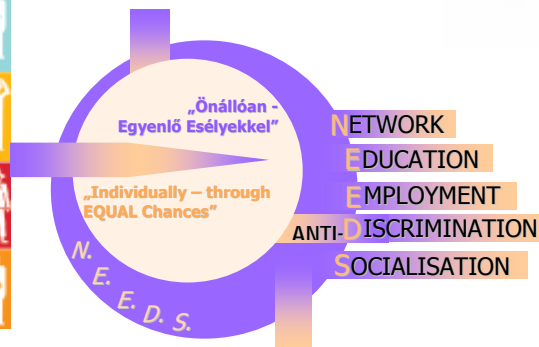
KROLIFY
Vélemény- és Szervezetkutató Intézet

KÉRDŐÍV

A MENEDÉKKÉRŐK MUNKAERŐ-PIACI LEHETŐSÉGEINEK FELTÉRKÉPEZÉSÉHEZ MAGYAR VÁLLALATOK SZÁMÁRA

„Önállóan-egyenlő esélyekkel”-N.E.E.D.S. Network, Education, Employment,
(Anti)Discrimination, Socialisation” c. EQUAL Program „Menedékkérők társadalmi és
munkaerő-piaci integrációjának támogatása” elnevezésű intézkedése végrehajtási szakasza

 KROLIFY
Vélemény és Szervezetkutató Intézet
1051 Budapest Október 6. u. 3. III/25.

2006.

A VÁLASZADÁS ÖNKÉNTES !

Kérdezett
cég kódja

--	--	--	--	--

Kijelentem, hogy az általam kezelt és felvett adatokat bizalmasan kezelem, azokat kizárólag a kutatásban résztvevő személyeknek adom át, a címlistát a kérdés befejezése után megsemmisítem.

KÉRDEZŐBIZTOS ALÁÍRÁSA.....

KÉRDEZŐBIZTOS NEVE:.....

KÉRDEZŐBIZTOS KÓDJA

--	--	--	--	--

Kérdezés helye:

TELEPÜLÉS:.....

Kérdezés kezdete: 2006.hó.....nap.....óra.....perctől

I. A cég általános jellemzői

1. A cég pontos

neve: _____

2. A cég megalakulásának éve:

3. Tulajdonosi arány:

		%
1.	Külföldi tulajdon aránya:	
2.	Magyar állami tulajdon aránya:	
3.	Magyar magántulajdon aránya:	
4.	Magyar munkavállalói tulajdon (MRP) és magyar vezetői tulajdon (MBO) aránya:	

Összesen: 100%

4. Megítélése szerint mekkora a cég kapacitás kihasználtsága?.....% 999 – NT/NV
(Ha 100%= csúcsra járatás)

5. Melyek a cég fontosabb termékei/szolgáltatásai az adott régióban és mennyi azok értékesítésen belüli, hozzávetőleges aránya? **KÉRDEZŐ!** Maximum 2-t rögzíts!

999 – NT/NV

	A termék(ek)-szolgáltatás(ok) megnevezése		Az értékesítésen belüli aránya (%)
1.		1.1.	
2.		2.1.	

II. A SZERVEZET HUMÁN ERŐFORRÁS JELLEMZŐI

6. Az alábbiak közül milyen módszerrel toborozzák a munkaerőt?

		NEM	IGEN	NT/NV
--	--	-----	------	-------

1.	Újsághirdetés útján	0	1	999
2.	Internetes hirdetés útján	0	1	999
3.	Személyes kapcsolatokon keresztül	0	1	999
4.	Munkaerő közvetítő cégeken keresztül	0	1	999
5.	Munkaügyi központok segítségével	0	1	999
6.	Egyéb módon, például:	0	1	999

7. Honnan toborozzák a munkaerőt?

		NEM	IGEN	NT/NV
1.	Adott településről (városból) és annak agglomerációjából	0	1	999
2.	Szomszédos városokból, településekről	0	1	999
3.	A megyéből	0	1	999
4.	Az egész országból	0	1	999
5.	Külföldről	0	1	999

8. Cégénél jellemzőek-e az alábbi bérezési formák?

		NEM	IGEN	NT/NV
1.	Órabér	0	1	999
2.	Napi bér	0	1	999
3.	Heti bér	0	1	999
4.	Havi bér	0	1	999
5.	Jutalék (pl. értékesítés utáni százalék)	0	1	999
6.	Egyéb, éspedig:	0	1	999

9. Kérjük adja meg a foglalkoztatottak létszámát illetve az egyes alábbi csoportokét a munkavállalás jogviszonyának megoszlása szerint: **KÉRDEZŐ!** Százalékban is kifejezheti, de akkor a számot %-al jelöld!

		Fő	%	NT/NV
1.	Foglalkoztatottak összlétszáma (fő): KÉRDEZŐ! A munkaszerződéssel rendelkezők számítanak ide!			999
2.	Ebből határozatlan idejű munkaszerződéses			999
3.	Ebből határozott idejű munkaszerződéses			999

KÉRDEZŐ! A 9.2 és 9.3 adja ki a 100%-ot, ha százalékban adja meg, ha főben, akkor a 9.1-es összlétszámot!

10. Jövőre hogyan tervezik az Ön vállalatában a foglalkoztatottak létszámának alakulását?

- 1 – Várhatóan **növelik** a foglalkoztatottak létszámát
 2 – Változatlan létszámmal
 3 – Várhatóan **csökkentik** a foglalkoztatottak létszámát
 999 – NT/NV

11. Milyen a cégen belüli fizikai-szellemi foglalkozásúak aránya (hány százalék)?

1. fizikai..... %
 2. szellemi..... % 999 – NT/NV
 Összesen 100 %

12. A képzettség szintje szerint, az összes foglalkoztatott közül milyen arányban képviseltetik magukat a következő iskolai végzettségi szintekkel rendelkezők... KÉRDEZŐ! A megkérdezett főben és százalékban is kifejezheti, amelyik neki könnyebb!

	LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉG	Fő	%	NT/NV
1.	alapfokú (általános iskola)			999
2.	szakmunkásképző/ szakiskola			999
3.	érettségi			999
4.	felsőfokú *			999
	Összesen		100 %	

*KÉRDEZŐ! Csak a főiskolát vagy egyetemet végzettek számítanak ide, a felsőfokú tanfolyammal rendelkezők NEM!

13. Jelenleg mennyi a cégnél foglalkoztatottak havi, bruttó átlagkeresete?forint

999– NT/NV

14. Van-e alkalmoszerűen jelentkező többletmunka-igény a vállalatnál?

KÉRDEZŐ! NEM vagy 999 válasz esetén ugrás a 16-os kérdésre!

- 1 – IGEN, gyakran (min. havonta 1x) előfordul
 2 – IGEN, ritkán (ritkábban mint havonta) előfordul
 0 – NEM, soha nem fordul elő

999 – NT/NV

→ HA IGEN:

**15. A cég hogyan oldja meg az alkalmoszerűen jelentkező munkaerőtöbblet-igényt? /Többet is megjelölhet!/
 1. Túlórázttatással
 2. Pihenőnap munkavégzéssel**

		Nem	Igen	NT/NV
1.	Túlórázttatással	0	1	999
2.	Pihenőnap munkavégzéssel	0	1	999

3.	Alvállalkozókkal (kiszervezéssel)	0	1	999
4.	Munkaerő-kölcsönzéssel	0	1	999
5.	Diákok, nyugdíjasok foglalkoztatásával	0	1	999
6.	Egyéb módon, éspedig:	0	1	999

16. A humán erőforrás mely – alábbiakban felsorolt jellemzői fontosak a cég működése és fejlesztése szempontjából? (Kérjük 1-10-ig terjedő skálán minősítse a következő listán szereplő tényezőket, ahol

1=EGYÁLTALÁN NEM FONTOS.....10= ELENGEDHETETLENÜL FONTOS

	Emberi erőforrások jellemzői ↓	1=Egyáltalán NEM 10=ELENGEDHETETLENÜL NEM FONTOS.....FONTOS									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Szakmai, technikai tudás	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.	Munkahelyi, szervezeti viszonyok ismerete	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.	Begyakorlottság, jártasság	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4.	Kommunikációs készség	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5.	Vezetői hozzáértés, készség	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6.	Ügyfél-, vevőcentrikus szemlélet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7.	Fejlesztési, innovációs képesség	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8.	Precíz, megbízható munkavégzés	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9.	Együtműködési, alkalmazkodási készség	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10.	Az emberi kapcsolatok kezelésének képessége	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11.	(kódoló! Zárt kérdés var. 16.11., Nyitott kérdés var. 16.12) Egyéb, éspedig:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

17. Az előző kérdésben felsorolt tényezők közül melyik hiányát érzi **leginkább**? (Kérjük, a legfontosabbat válassza ki!)
(KÉRDEZŐ! A jellemzők fenti, bal oldali oszlopban szereplő sorszámot rögzítsd!.....)

III. KÜLFÖLDIEK ALKALMAZÁSA

18. Foglalkoztatnak-e cégénél jelenleg külföldi munkavállalókat (nem magyar állampolgárokat)?

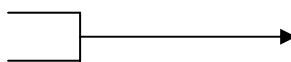
KÉRDEZŐ! NEM (3,4) válasz vagy 999 esetén ugrás a 23-as kérdésre!

1 – IGEN, rendszeresen

2 – IGEN, alkalmyszerűen, szezonálisan

3 – NEM, de régebben volt rá példa

4 – NEM, és soha nem is volt erre példa

UGRÁS A 23-AS KÉRDÉSRE!

999 – NT/NV

→19. Jelenleg összesen hány főt? 9 – NEM TUDJA 99 – NEM KÍVÁN
VÁLASZOLNI

FIGYELEM! A „NEM TUDJA” és a „NEM KÍVÁN VÁLASZOLNI” külön kódolandó!

20. Milyen jogviszonyban áll jelenleg vállalata külföldi állampolgárokkal?

		Nem	Igen	NT/NV
1.	Munkaadói	0	1	999
2.	Megbízási	0	1	999
3.	Vállalkozói	0	1	999
4.	Egyikben sem	0	1	999
5.	Egyéb, és pedig:	0	1	999

21. Konkrétan milyen jellegű munkakör(ök)ben foglalkoztatnak külföldi állampolgárokat?

	Az alkalmazás szintje:	NEM	IGEN	NT/NV
1.	Felsővezető	0	1	999
2.	Közép vagy alsóvezető	0	1	999
3.	Irodai beosztott	0	1	999
4.	Fizikai munkás	0	1	999
5.	Egyéb, és pedig:	0	1	999

22. Milyen formában és hány főt?

		Nem	Igen/fő	NT/NV
1.	Határozatlan idejű munkaszerződéssel	0	1/....	999/ 999
2.	Határozott idejű munkaszerződéssel	0	1/....	999/ 999
3.	Részmunkaidőben foglalkoztatottak	0	1/....	999/ 999
4.	Egyéb módon, és pedig:	0	1/....	999/ 999

23. Van-e kialakult kapcsolata (együttműködése) Önnek, illetve az Ön cégének/szervezetének munkaügyi központokkal/képviseletekkel?

1 – Van

0 – Nincs 999 – NT/NV

IV. MENEDÉKKÉRŐKRE VONATKOZÓ KÉRDÉSEK

24. Hallott-e már a menedékkérői státuszról?

1 – IGEN

0 – NEM 999 – NT/NV

Kérdező! A választól függetlenül, felolvasod az alábbi keretbe foglalt pontos jogi definícióját a menedékkérő státusznak!

KÉRDEZŐ! MINDENKINEK FELOLVASNI! Menedékkérőnek nevezzük azt a külföldi állampolgárt, illetve annak közvetlen hozzátartozóját, aki faji, vallási, társadalmi vagy nemzeti hovatartozása avagy politikai meggyőződése miatti üldözése, az üldözéstől való félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül, ideiglenesen a Magyar Köztársaság területén tartózkodhat.

25. Van-e kialakult kapcsolata az Ön cégének menedékkérőket befogadó állomásokkal?

1 – Van

0 – Nincs 999 – NT/NV

26. Mit gondol, az alábbiak közül kiknek a számára lehetne kedvező a menedékkérők foglalkoztatása?

FIGYELEM! A „NEM TUDJA” és a „NEM KÍVÁN VÁLASZOLNI” külön kódolandó!

		NEM	IGEN	Nem Tudja	Nem Válaszol
1.	Multinacionális vállalatok	0	1	9	99
2.	Mezőgazdasági üzemek	0	1	9	99
3.	Idegenforgalommal foglalkozó cégek/szervezetek	0	1	9	99
4.	Önkormányzati és közfeladatokat ellátó cégek	0	1	9	99
5.	Építőipari vállalkozások	0	1	9	99
6.	Szociális vagy egyházi karitatív szervezetek	0	1	9	99
7.	Egyéb, és pedig:	0	1	9	99

27. Mít gondol a hazánkban menedéket kérő külföldiek **leginkább** miért érkeznek az országba? (Kérjük, egy skálán válaszoljon, ahol 1=Egyáltalán nem, 2=Inkább nem értek egyet, 3= Inkább egyet értek 4=Teljes mértékben ezért...)

	Azért, hogy...	Egyáltalán nem.....Teljes mértékben				NT/NV
		1	2	3	4	
1.	Letelepedjen és munkát vállaljon.	1	2	3	4	999
2.	Teljes értékű, szabad állampolgár lehessen.	1	2	3	4	999
3.	Továbbálljon Nyugat-Európa felé.	1	2	3	4	999
4.	Szociális juttatások miatt.	1	2	3	4	999
5.	Egyéb, és pedig:	1	2	3	4	999

28. Megítélése szerint az alábbi tényezők közül melyek gátolnák leginkább a menedékkérők alkalmazását a hazai munkaerőpiacon? (Kérjük, egy skálán válaszoljon, ahol 1=Egyáltalán nem, 2=Inkább nem értek egyet, 3= Inkább egyet értek 4=Teljes mértékben ezért...)

	Azért, mert...	Egyáltalán nem.....Teljes mértékben				NT/NV
		1	2	3	4	
1.	hiányos a magyar nyelvtudásuk	1	2	3	4	999
2.	szűk a hazai munkaerőpiac kapacitása	1	2	3	4	999
3.	eltérő a kulturális beállítódásuk	1	2	3	4	999
4.	rendezetlen a jogi háttér	1	2	3	4	999
5.	bizonytalan az egészségügyi állapotuk	1	2	3	4	999
6.	konfliktusba kerülnek a magyar munkavállalókkal	1	2	3	4	999
7.	képzetlen munkaerő	1	2	3	4	999
8.	egyéb ok miatt, és pedig:	1	2	3	4	999

29. Megítélése szerint, mik azok az előnyök, amik miatt érdemes lehetne menedékkérőket alkalmaznia egy hazai vállalkozásnak? (Kérjük, egy skálán válaszoljon, ahol 1=Egyáltalán nem, 2=Inkább nem értek egyet, 3= Inkább egyet értek 4=Teljes mértékben ezért...)

	Azért, mert...	Egyáltalán nem.....Teljes mértékben				NT/NV
		1	2	3	4	
1.	gyorsabban alkalmazkodnak a változó munkakörülményekhez	1	2	3	4	999
2.	olcsó munkaerő	1	2	3	4	999
3.	multikulturális munkavégzési közeg biztosítható a munkavállalók részére	1	2	3	4	999
4.	könnyen lecserélhető/helyettesíthető munkaerő	1	2	3	4	999
5.	felhasználhatóak így a külföldi munkatapasztalatok, munkamódszerek	1	2	3	4	999
6.	beszélnek idegen nyelveken	1	2	3	4	999
7.	lehetséges, hogy vannak külföldi üzleti kapcsolataik	1	2	3	4	999
8.	egyéb ok miatt, és pedig:	1	2	3	4	999

30. Egyetért-e az alábbi menedéket kérő munkavállalókra vonatkozó kijelentésekkel?

		Nem ért egyet	Egyetért	NT/NV
1.	Egy menedéket kérő munkavállaló is képes olyan színvonalú munkavégzésre, mint egy magyar munkavállaló.	1	2	999
2.	Az elsődleges fontosságú, hogy a menedéket kérő munkavállaló beszéljen jól, érthetően magyarul.	1	2	999
3.	A menedéket kérő munkavállalók elvennék a magyar munkaerő elől a munkahelyeket.	1	2	999
4.	A menedéket kérő munkavállalót, a foglalkoztatásban ugyanolyan jogok kell, hogy megillessék, mint a magyar állampolgárokat.	1	2	999
5.	A menedéket kérő munkavállalók lenyomnák a helyi béreket.	1	2	999

6.	Ha rajtam múlna megkönnyíteném a cégnél a külföldiek nagyobb arányú munkavállalását	1	2	999
7.	Nincs köze a külföldiek munkavállalásának a hazai munkanélküliség alakuláshoz.	1	2	999

***Köszönjük, hogy válaszaival segítette munkánkat!
Adatait bizalmasan kezeljük, kizárólag összesített adatokkal dolgozunk!***

KÉRDEZŐ! Rögzíts az alábbi adatokat!

31. Az interjúalany neve :

32. Pontosán milyen pozíciót tölt be Ön a szervezetben?

33. A cég 2005 évi nettó árbevétele: millió forint 999 – NT/NV

34. Az interjúalany telefonszáma:

1. körzetszám:

2. telefonszám:.....

Kérdés befejezése:óra.....perc

Egyéb megjegyzések az interjúval kapcsolatban: